

Izhaja ob 4. jutraj.
Stane mesečno Din 5.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica šte. 5/L.
Telefon šte. 73, ponoči tudi
šte. 14.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 493

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem čel. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.843 — Traha čelo 78.180
Wien, Nr. 105.241

Ljubljana, 29. oktobra.

Ze večeraj smo na tem mestu povdar-
jali, da je kapitulacija SLS glede tako-
zvane zakonodajne avtonomije eden
največjih in najvažnejših dogodkov v
naši politični zgodovini. Brez ovinkov
priznamo, da je to preokret na bolje, ki
žalibog prihaja kasno, skoro prekasno
in žal potem, ko je avtonomizem že te-
žko oškodovano našo celokupnost in Slo-
venijo posebej.

Da se je SLS zalela v avtonomizem,
ima svoj vzrok samo v vladodilepnosti,
ki je imanentna klerikalizmu. V vsej
Jugoslaviji klerikalizem nikoli ne more
zavladati. On ji lahko škoduje, jo izpod-
kopava, povzroča krize v duševnem
življenju naroda, a take odločilne po-
zicije, kakor jo je s pomočjo dinastije, aris-
tokracije in verske zlorabe imel v Av-
striji, v naši državi nikoli dobiti ne mo-
re. V Avstriji je bilo klerikalstvo za
centralizem in celo dr. Krek se je zanj
ogreval, pri čemer pa moramo biti ob-
jektivni in priznati, da je dr. Krek tudi
snujoči se Jugoslaviji priporočal jako
krepko edinstvenost, unitarizem, da ne
rečemo naravnost centralizem. A Kre-
kovi epigoni so se ogrevali za avtono-
mijo po geslu, da je bolje vladati v mali
Sloveniji, nego biti v manjši vlogi v ve-
liki Jugoslaviji.

Klerikalizem je sicer najbolj centrali-
stična organizacija sveta. Vse ukazo-
vanje se vrši iz enega središča, ki ga
upravlja zunanji urad rimske kurije.
Klerikalizem sploh pozna samo pokor-
nost v vsej organizaciji. Odpravil je
vsak spomin na demokratizem in cerkvi.
Tako tudi v politiki. Jugoslovenom, ki
se komaj konsolidirajo kot narod in
država, pa je isti klerikalizem priporo-
čal tak način državne organizacije, ki
je niti stari narodi brez hudih potresov
in škod ne morejo prenašati.

Ako se torej SLS odvraca od avtono-
mizma, ji to po njeni ostali ideologiji ni
težko. Upamo, da je spokorjenje tramo
in nič bi ne bilo bolj obžalovanja in ob-
sodbe vredno, kakor če bi se SLS zopet
povrnila v svoj stari greh.

Pri tem se seveda ne da polatičiti
vprašanje, ki se pojavlja že dni tisočim
in tisočim dosedanjim pristavcem SLS,
navzlic trudu vodstva, zapeljati pozor-
nost drugam. Ako je SLS kapitulirala
glede avtonomizma, ali je sploh njen
obstoj še utemeljen? Ali ima SLS še ka-
ko upravičenost? Ali svojim pristave-
m nudi program, za kojega je vredno lo-
niti politično kopije? Ni namreč dvoma,
da so se mnogi v dobri veri okopali
ideje avtonomizma pogrešno misleč,
da je on edini lek za vse težave v naši
državi. Med njimi so bili mnogi, ki sicer
dobro vedo, da radi namišljene opasno-
sti za vero ni treba verske politične
stranke in ki so tudi že uvideli, da bo
katolicizem v nevarnosti v Jugoslaviji
le, če bo silila njegova duhovščina v
strankarsko politiko in bo rabila vero in
cerkev za svoj meč in ščit. Avtonomi-
zem pa se jim je zdel političen program,
ki more biti predmet resnega boja.

Zato v trenutku, ko je SLS sama za-
kopal avtonomizem, premišljejejo ti
krogi čisto instinktivno, je-li klerikalna
stranka brez tega programa sploh še
potrebna. Ni dvoma, da je izgubila glav-
no pretvezo svojega obstoja in da brez
avtonomistične maske more oklepati le
to, kar politikujoča duhovščina s silo
svojih sredstev verskega in material-
nega značaja sežene skupaj in drži na
verigi. Svojo vlogo v borbi za obliko-
vanje države pa je končala in doigrala
s strahovitim debaklom.

Tudi to je pravzaprav napredek in
korak k čiščenju političnih razmer v na-
ši državi. Slovenci bodo odslej še bolj
uvideli, da je njihovo mesto v obče
državnih strankah, provincialne forma-
cije pa da treba likvidirati.

Glasila SLS so nam krivična, če so
tako sridita in besna nad našimi ugo-
vitvami o kapitulaciji klerikalstva. Res-
nice pač ne morejo utajiti, tem manj, ko
je vse to itak v SLS sami že celo leto
takorekoč v zraku in je šlo le za tre-
nutek, ko se ta kapitulacija razglašila.
Saj je res, da je bilo težko to stvar
napraviti bolj nerodno, kakor je to stori-
l vsega spoštovanja vredni takozvani
«Jugoslavenski klub». SLS stoji osramo-
čena pod kapom in jeclja ponižne pro-
šnje za vstop v vladno. A končno brez
blamaže se v nobenem slučaju kapitu-
lacije izvršiti ne da in če se razlega
zdrav smeh nad lisjakom, ki se je na-
enkrat znašel v pasti, je to v teh resnih
časih prijeten oddih. SLS bo najboljši
storila, če kapitulacije nič ne lepša in
nič ne skriva za grdimi napadi na SDS
in njene voditelje, ampak naj rajši izjava
vse konsekvence.

Prva konsekvence je odgovoriti res-
no na vprašanje, je-li po likvidaciji av-
tonomističnega programa ni čas za li-
kvidacijo SLS kot ene najslabših de-
diščin iz pokojne Avstrije, čas za raz-
pust provincialne politike in čas, da
slovenska politika v Beogradu zahteva
svoje mesto in svoj vpliv brez sepa-
ratiistične primesi in brez versko-politi-
čne navlake?

V znamenju splošne nesigurnosti

Vesti, da so klerikalci definitivno odklonjeni se potrjujejo. —
Dr. Korošec se vrnil v Ljubljano. — Bojni načrti pašičevcev. —
Vedno ostrejša napetost med vlado in opozicijo.

Beograd, 29. oktobra. Ostra borba
med opozicijo in vlado v Narodni skup-
ščini se je danes nadaljevala še z večjo
srditostjo. Današnja seja, na kateri
se je razpravljalo o najnovejšem predlogu
dr. Pivka za sprejem zakona o dobro-
voljcih je potekla v znaku te poostre-
ne borbe, v kateri ima SDS zabeležiti
lepo stvarno zmago. Vlada je morala
sprejeti nujnost predloga. Razprave se
je udeležil tudi sam predsednik vlade
Uzunović, ki je napadel opozicijo, da
obstruira delo Narodne skupščine, ki
jo je nekaj minut nato vlada — zopet
odgovorila.

Danes je došel v Beograd naš po-
slanik v Rimu g. Balugdžić. V nekatere
političnih krogih se njegov prihod
spravlja v zvezo z ratifikacijo netun-
skih konvencij. Oficijsko se objavlja,
da je g. Balugdžić prišel na dopust.
Znano dejstvo je, da Balugdžić igra ze-
lo veliko vlogo v notranji politični situ-
aciji in da čisto sodeluje pri razpletu
težjih kriz. Tudi sedaj se njegov pri-
hod tolači s tem. Razen tega je danes
beležiti zelo živahno akcijo pašičev-
cev. Pašić je tekom današnjega dne
imel mnogo posvetov, med drugimi so
ga obiskali Aca Stanojević, Ilija Mi-
hajlović, Ljuba Živković in drugi vpliv-
ni pašičevci. Iz njihovih krogov se tr-
di, da se energično in z uspehom dela
na tem, da Pašić dobi mandat za se-
stavo vlade širše koncentracije, ki naj
bi izvršila kronanje kralja. Nato naj bi
Pašić izdal proglas na narod, v kate-
rem bi se poslovi in umaknil iz politič-
nega življenja.

Zadnje seje Narodne skupščine so
pokazale sodelovanje samostojnih de-
mokratov in davidovičevcev, kateremu
delu se zelo približuje mračniški
klub, ki lausira vesti o se bližnjem in
ozirom sodelovanju.

Zvečer je precej pozornosti vzbudil

Nujnost Pivkovega predloga o dobrovoljcih sprejeta

Lepo spričevalo za vladino nesposobnost. — Burni prizori v
debatih. — Skupščina zopet odročena do 3. novembra.

Beograd, 29. oktobra. Na današnji seji
Narodne skupščine, ki je potekala vrlo bu-
rno in živahno, se je razpravljalo o predlo-
gu posl. dr. Ljudevita Pivka glede zakona
o dobrovoljcih, katerega vsebino smo že
včeraj javili. Posl. dr. Pivko je obsežno
obrazložil potrebo nujnosti za ta predlog in
je obenem pobil navzduhe vlade, da opo-
zicija obstruira. Ravno opozicija zahteva
stvarno delo. Ker pa vlada ni predložila
Narodni skupščini niti enega osnutka za-
kona, je tudi opoziciji onemogočeno, da bi
sploh obstruirala. V lepem patriloičnem
govoru je dr. Pivko nato očrtal najvažnej-
še momente svetovne vojne, kjer so dobro-
voljci igrali vlogo in važno vlogo. Citira
naredbo, ki je bila izdana na Krku in so z
njo bile dobrovoljcem obljubljene benefi-
cije. Te svete obveze pa doslej nismo izpol-
nili. Povdarja potrebo, da se vsakemu do-
brovoljcu brez razlike, pa naj se je boril
na srbski ali zavezniški fronti ter ne glede
na strankarsko pripadnost pokloni zemlja
ter se tako država oddolži svetli dolžnosti.
Govor. posl. dr. Pivka je bil živahno po-
zdravljen.

Nato je povzel besedo predsednik vlade
g. Uzunović. Njegov govor je bil kratak,
izzeval pa je strahovit truš. Predsednik
vlade je namreč napadel opozicijo in po-
sebnost samostojne demokrate, da — obstru-
irajo delo Narodne skupščine. Naravno je
opozicija takoj reagirala s konstatacijo, da
obstruira vlada, ker ne predlaga Narodni
skupščini nikakih zakonskih projektov ter
ji vobče ne da priške za delo. Nas je na-
rod poslal sem k delu in mi hočemo delati,
vi pa provajate obstrukcijo! — so padali
vzkliki od strani ogorčene opozicije.

Sledeči govornik zemljoradnik Vujčić se
je priključil zahtevi dr. Pivka, da predlaga
nujnost za zakon o dobrovoljcih, izjav-
ljajoč: Ako bi dobrovoljci bili naseljeni v na-
ših obmejnih krajih, bi to bila naša najbolj-
ša garda proti zunanji sovražnikom.

Vlada in njena večina sta bili prvotno o-
dločeni, da odklonite nujnost Pivkovega
predloga, a razpoloženje v skupščini se je
tekom Pivkovega govora tako jasno poka-
zalo in nespreten napad g. Uzunovića je za
vlado tako poslabšal situacijo, da je nastal
preokret. Naenkrat se je dvignil minister
za agrarno reformo dr. Šibenik, ki je v
imenu vlade izjavil, da sprejme nujnost
Pivkovega predloga, ki da se vsebinsko
sklada z delom interministerijalnega komi-
teta v vojnem ministertvu, ki ima isti pro-
jekt za svojo bazo.

Dr. Šibenik v imenu Demokratske zaje-
dnice pozdravlja predlog dr. Pivka in sre-
njava nujnost. Nato sam. dem. dr. Lukinić
ugotavlja, da se od Narodne skupščine dru-
ga sploh ni moglo pričakovati, kakor da
sprejme nujnost, a da se upošteva, da pred-
ložen osnutek za ona obravnava veliko na-
cionalno vprašanje. V nadaljnjem govoru je
dr. Lukinić vrlo ostro nastopil proti pred-

prihod dr. Korošca v predsedništvu vla-
de. Kakor se je ugotovilo, je dr. Koro-
šec posetil dr. Ninčiča ter se je z njim
razgovarjal o neki zunanje-politični za-
davi. Zvečer je dr. Korošec odpotoval iz
Beograda. Baje se hoče posvetovati s
svojimi ožjimi prijatelji. Splošno se sma-
tra, da vstop SLS v vladno ni več aktu-
alen, ter da je politično v tem momentu
celo nemogoče.

Zvečer je bila daljša konferenca radi-
kalnih ministrov pod predsedstvom
Uzunovića. Konferenci so prisostvovali
Uzunović, dr. Ninčič, dr. Srškić, Boža
Maksimović, Miša Trifunović, dr. Nin-
ko Perić in dr. Slavko Miletić. Zanimivo
je, da je po tej konferenci šel Miša Tri-
funović na dvor baje, da se informira,
kdaj pride kralj.

Beograd, 29. oktobra, r. Radkalsko
«Vreme» danes ponovno in deciderano
zahteva, da mora dr. Korošec, ako hoče
vstopiti v vladno, izjaviti, da ne samo
priznava ustavo, marveč da se tudi
strinja z duhom ustave, in da ne bo ni-
kolj več nastopil z zahtevo avtonomije,
kakor so to delali njegovi ljudje toliko-
krat v Narodni skupščini, zahtevajoč
revizijo ustave v tem pogledu.

Po stališču, ki so ga sinoči zavzeli
radikalni ministri v pogledu dr. Koro-
šca, zahtevajoč od njega, da se sve.ano
izjavi za Vidovdansko ustavo ter da se
odreče vseh partikularističnih in revizi-
onističnih principov, so radikalni krogi
prepričani, da je v vprašanju vstopa
SLS v vladno nasial preokret. Zanimivo
je v tem pogledu pisanje današnje «Prav-
de», ki navaja: Po vsem je soditi, da
klerikalci ne vstopijo v vladno, marveč
da se to vprašanje odloži, dočim bi se
zaenkrat razgovori še nadaljevali. Za-
trjuje se, da je Pašić izrazil željo, da se
revidirajo odnosi napram HSS ter da
v vladno stopijo nekateri njegovi prija-
telji.

sedniku vlade Uzunoviću, navajajoč, da so
ravno samostojni demokrati prežeti z željo
za delom, a vladna večina ni sposobna in
voljna, da bi vsaj zakonski osnutek spravi-
la pred Narodno skupščino. Pribita resnica je
torej, da obstruira samo vlada, za kar nudi
najboljši dokaz dejstvo, da damera va zopet
odgoditi seje Narodne skupščine, ker ji nima
kaj predložiti in ji tudi manjka vsaka volja
za resno delo.

V imenu radikalov so poslanec Komnenović
zahvaljuje vladi, da je sprejela nujnost,
četrudi je bilo več važnejših stvari za re-
ševanje.

Sledilo je glasovanje ter je nujnost dr.
Pivkovega zakonskega predloga o dobro-
voljcih bila soglasno sprejeta.

Tajnik je nato čital interpelacijo poslanca
dr. Budisavljevića in tovarišev na vladno po-
vodom kršitve ustave od strani zunanjege
ministra dr. Ninčiča, ki je poslanca Gligori-
jevića mesto odgovora na njegovo znano in-
terpelacijo proti imenovanju Čena bega za
albanskega poslanika na našem dvoru, ova-
dič sodišču, češ, da je s to interpelacijo raz-
žalil zastopnika tuje države! Vladna večina
je odklonila nujnost. Narodna skupščina je
nato še obravnavala prejšnje in priložbe,
končno pa prešla na dnevni red: Konven-
cije o zrakoplovnem prometu. Zunanji mi-
nister dr. Ninčič je dal kratko izjavo, da je
mednarodna komisija za zrakoplovstvo že
l. 1919. predložila konvencijo, ki jo je v ime-
nu naše države podpisal tedanji poslanik
Milenko Vesnić. Narodna skupščina je kon-
vencijo sprejela soglasno. Glede nadaljne
točke dnevnega reda: Volitev odbora za pro-
učevanje konvencij o dvolastniških pose-
stvih med našo in rumunsko granico, je bilo
po včerajšnjem sporazumu klubskih šefov v
ta odbor izvoljenih 11 članov vladne večine
ter 9 članov opozicije. Za predsednika odbo-
ra je izvoljen dr. Velja Popović, a od samo-
stojnih demokratov sta v odboru dr. Dušan
Bošković in dr. Hinko Krizman.

Sledil je kratak odmor, med katerim so
se določili člani odbora za proučitev zakon-
skega projekta o dobrovoljcih. Tudi ta od-
bor je bil izvoljen sporazumno po istem
razmerju. Predseduje mu Bogoljub Kujun-
džić, izmed samostojnih demokratov pa so-
delujeta v odboru dr. Pivko in Stojan Umi-
čević. Predsedujoči je nato zaključil sejo, ter
napovedal prihodno za sredo 3. novembra
ob 10. dopoldne z dnevnim redom: Razprava
o poročilu finančnega odbora glede osnutka
zakona o naknadnih kreditih za 1926/27.
Opozicija je zaključek seje in odgoditev Na-
rodne skupščine spremljala z burnimi pro-
testi...

Aretacije v Milanu

Rim, 29. oktobra. d. Kakor piše «Tribu-
na», je policija prišla v Milano 40 naspro-
tnikov fašizma. Med njim je tudi več ured-
nikov komunistične «Unita».

Porazne ugotovitve g. Pribičevića

Številke in dejstva kot odgovor na Uzunovićev očitek o ob-
strukciji opozicije. — Dokumentaričen dokaz o popolni nespo-
sobnosti režima.

Beograd, 29. oktobra, p. Svetozar
Pribičević je dal Vašemu dopisniku to-
le izjavo: «Gospod predsednik vlade je
na seji Narodne skupščine dne 28. t. m.
in danes očital opoziciji, da obstruira.
To je ponovil v svojem današnjem go-
voru. Pooblaščen sem, da v imenu kluba
SDS to obtožbo najodločneje odklo-
nim. Narodna skupščina je bila koncem
meseca junija kljub protestom opozicije
odročena. Bila je na počitnicah polne
tri mesece. Zaman smo zahtevali, da
se skliče. Sestala se je šele 4. oktobra
radi sprejema Čehoslovakov ter je bila
še isti dan odročena do 12. oktobra.
Sestala se je šele 13. oktobra, isti dan
pa se je odgodila radi vladine ostavke,
ki pa ni bila ostavka. Pred 20. oktobrom
je bila samo še ena seja, ki je sprejela
novelo stanovniškega zakona. Dne 20.
oktobra se je morala vršiti seja po usta-
vi, da izvoli predsedništvo, toda bila je
istega dne odročena do 22. oktobra, ko
se je otvorilo redno zasedanje. Skup-
ščina je izvolila tri odbore in je bila zo-
pet odročena do 26. oktobra. Ko se je
sestala, je imela pred seboj samo majhni
zakonski načrti o dražinskih dokladah
oficijem. Niti vlada niti skupščinska
večina v odborih niso ničesar pripravile
za delo v Narodni skupščini. Potentam-
kem, ako ne bi bili mi predložili svoje
resolucije in svojih zakonskih predlo-
gov, bi Narodna skupščina sploh ne
imela o ničemer razpravljati. Danes,
dne 29. oktobra, je Narodna skupščina
zopet odročena kljub protestom opo-
zicije vose do 3. novembra. Iz tega se ja-
sno vidi, da vlada in parlamentarna ve-
čina sabotirata delo Narodne skupščine.
ne pa mi, ki Narodni skupščini predla-
gamo v rešenje važna narodna in dr-
žavna vprašanja. Vložili smo predlog,
da se vlada izreče o svoji krizi. To za-
hteva načelo parlamentarizma. Samo v
naši državi obstoji vlada, ki ne obvešča
Narodne skupščine o vzrokih svoje
ostavke. Drugi dan smo vložili predlog,
da se nujno reši zakon o izenačenju
davkov. To je gotovo veliko vprašanje.
Tretji dan smo vložili zakonski predlog,
ki zahteva, da se razpišejo oblastne in
srežne volitve. To je izvajanje ustave,
gotovo veliko državno in narodno vpra-
šanje. Danes smo vložili predlog za re-
šitev dobrovoljskega vprašanja. Da to ni
obstruiranje, sta dokazali vlada in
Narodna skupščina, ki sta ta predlog so-
glasno sprejeli. Opozicija vodi obstruk-
cijo takrat, kadar hoče preprečiti kako
vladno akcijo v Narodni skupščini. Hr-
vatsko-srbska koalicijska n. pr. je v ovr-
skeni parlamentu vodila obstrukcijo
proti železniški pragmatiki, po kateri
naj bi se uvedel madžarski jezik na že-
leznicah na Hrvatskem. Ako bi mi hoteli
vršiti obstrukcijo v Nar. skupščini, je
nimamo voditi proti ničemur, ker ta vla-
da ni Narodni skupščini ničesar predlo-
žila. Ono, kar je predložila, se v odbo-
rih ne rešuje, ker vladna večina ne pri-
haja na seje. To je moj odgovor v ime-
nu našega kluba na neresnično obtožbo
g. ministrskega predsednika.

Alarmantne vesti o italijanskih vojni pripravih

Po baje zanesljivih diplomatskih informacijah pripravlja Italija
skupno z Grčijo in Bolgarijo napad na Turčijo. — Anglija pod-
pira italijanski imperijalizem.

Zagreb, 29. oktobra. r. Današnje «No-
vosti» prinašajo daljšo brzojavko iz
Beograda, ki govori o vojni nevarno-
sti na Balkanu in o imperijalističnih
namerah Italije. Brzojavka je zbudila
povsod veliko pozornost in pri mnogih
tudi vznemirjenje. List piše:

«Italijanske aspiracije na Balkanu
spravljajo v veliko opasnost s tolikimi
žrtvami doseženi mir, zlasti ako pomi-
slimo na njeno agresivnost, ki ji jo na-
rekuje potreba po razširjenju vsled
preobljudenosti, novih kolonijah ob
Sredozemskem morju in ohranitvi fa-
šistovskega režima. Te aspiracije so
najprej prišle do izraza v Albaniji, po-
tem v poskusih z našo kraljevino in
Madžarsko in končno v Bolgariji. Stal-
na napetost v odnosih do Turčije jas-
no kaže tudi drugo smer italijanskih
teženj.

Grčija je v stremljenju po revanži za
poraz v Mali Aziji še pod Pangalosovim
režimom javno solidarizirala in iden-
tificirala svoje aspiracije z ita-
lijanskimi v Orientu. Anglija je preveč
zaposlena s skrbjo za Egipt in Indijo in
z zaščito svojih interesov na Dalnjem
vzhodu, kjer se vedno bolj čuti boljšev-
iški vpliv. Vedno bolj se boji resne
nevarnosti konkurence Nemčije, ki gla-
sneje in glasneje zahteva povrnitev kol-
onij. Zato prepušča Anglija Balkan in
del Orienta interesni sferi Italije. To
so prvi obrisi novega bloka.

Zaradi ravnovesja se istočasno po-
javljajo obrisi drugega, kontinentalnege
bloka, ki se bo po potrebi ustanovil
sam od sebe takrat, ko bo prva skupi-
na držav začela izvajati svoje imperi-
jalistične težnje. Na tej drugi strani se
bodo našle Francija, Nemčija, Rusija,
Jugoslavija, Turčija in najbrže tudi Če-
škoslovaška.

Poleg vsega tega dajo mnogo misli-
ti nedavni sestanki Chamberlaina in
Mussolinija na eni ter Brianda in Stre-
semanna na drugi strani, pa tudi bi-
vanje nekaterih naših političnih pravo-
kov in državnikov v Parizu. Ne smemo
pozabiti na daljši obisk bolgarskih dr-
žavnikov Burova in Molova v Londo-
nu in Rimu. Ni dvoma, da kaže napad-
dalno-imperijalistične tendence vseka-
kor prva skupina držav.

Aspiracije Italije, ki jih podpira An-
glija, so v prvi vrsti naperjene proti
Turčiji. Nezadovoljna s kolonijami v
Tripolisu, ki nimajo razen strateške no-
bene prave koristi, hoče Italija razši-
riti svoje kolonije na račun Turčije.
Tudi mora Italija pokazati razen di-
plomatskih še vojaške uspehe, da za-
dovolji fašizem.

Po zanesljivih informacijah iz mero-
dajnih diplomatskih krogov sth Balkan
in Orient na predvečer novih vojnih
zapletljajev. Ako se ne revidira seda-
nje vojno in osvalno razpoloženje, se
more govoriti ne samo o krizi Društva
narodov, ampak tudi o miru v Evropi
in Aziji. Zakaj Italija hoče izzvati voj-
no s Turčijo. Do vojne prde baje pri-
hodnje poletje, ako ne že poprej. Ra-

zen Italije bi napadli Turčijo tudi Gr-
čija in Bolgarija. Grčija bi si vzela del
svoje prejšnje posesti v Mali Aziji, ki
ga je izgubila pred par leti v vojni s
Turčijo. Bolgarija pa bi dobila sedanji
turški del Trakije z gotovimi korek-
turami meje proti Grčiji. S tem bi dobila
tudi toliko zaželeni dostop do Egejskega
morja preko Dedegača in Ka-
vale. Italija bi si vzela od Turčije juž-
ne pokrajine Male Azije. Anglija bo si-
cer podpirala akcijo Italije. Grčije in
Bolgarije, vendar ne bo aktivno pose-
gla v vojno. Zaradi nove vojne nevar-
nosti izgrajuje Italija že sedaj velika
pomorska oporišča na Dodekanezu in
Rodu. Italijanske tvornice municije in
drugega vojnega materiala delajo s
polno paro dan in noč. Italija oboro-
žuje z največjo naglico Grčijo in celo
Bolgarijo, kar ja v očitem nasprot-
stvu z določbami mirovne pogodbe. V
Italiji računajo, da bo zlasti Bolgarija
do poletja sposobna za uspešno ofenzi-
vo.

Kakšne posledice bo imela nova voj-
na na Balkanu, ako pride do nje, za
mir v ostali Evropi, ja težko reči.

Dnevi italijanskega parlamenta šteti

Rim, 29. oktobra. o. Danes je bil pri Mus-
soliniu predsednik zbornice Casertano in
imel z njim dolg razgovor o predstoječem
zasedanju parlamenta. Senat bo najbrže
sklican za 16. zbornica pa za konec no-
vembra. Zbornica bo imela kakih deset sej,
nakar se odgodi do februarja, da razpravlja
o proračunu za leto 1927/28.

Ko so nekateri manifestanti tekem več-
rainskega govora Mussolinija na trgu Co-
lonna vzklikali: «Dol s parlamentom!», je
Mussolini dostavil: «Je že dovolj dol!» Ta
opazka Mussolinijeva daje danes ultrafašis-
tovskiemu «Imperu» povod, da zahteva v
uvodniku vnovič, naj se italijanska zborni-
ca nadomesti s takozvanim zborom korpo-
racij, kakšnega predvideva reforma senata.
Jasno je, da so dnevi italijanskega parla-
menta šteti, kajti občinski zastopi so bili
v Italiji že odpravljani, pokrajinski sveti,
izvoljeni na podlagi splošne in enake volit-
ne pravice, pa bodo odpravljani v najkra-
jšem času. Nekateri poučeni krogi pravijo,
da bo poslanski zbornica umrla naravne
smrti, ko poteče njena zakonodajna moč
leta 1929.

Bombni atentat na podpredsednika čeke

Varšava, 29. oktobra. d. Kakor pišejo li-
sti, je v Moskvi vrgel neznanec bombo pod
avtomobil podpredsednika čeke Jagode.
Bomba se je razletela, ranila šoferja in ze-
lo poškodovala avto. Jagoda je ostal nepo-
škodovan, ker je par trenutkov poprej stopil
z voza. Atentator je pobegnil.

Ukradeni poljski mobilizacijski načrti

Berlin, 29. oktobra. (bc.) Iz vojaškega
urada na Poljskem so tatovi odnesli tajne
mobilizacijske načrte.

Zanimive izjave rumunskega zunanjega ministra

Rumunsko-madžarska personalna unija plod fantazije. — Važnost pogajanj med Beogradom in Budimpešto. — Napetost med Malo antanto in Madžarsko ponehala.

Cluj, 29. oktobra. d. Zunanji minister Mitilineu je podal dopisniku tukajšnjega madžarskega »Keleti Ujsaga« nekaj izjav o razmerju med Rumunijo in Madžarsko. Med drugim je dejal, da je rumunsko - madžarska personalna unija plod fantazije, ker ni zanjo podlage. Minister vsaj ne vé ničesar o tem, da bi se bila ali da se vrše taka pogajanja. Mitilineu ni v nikakoli zvezi s stvarjo in misli, da ni nikogar ne v Rumuniji in ne na Madžarskem, ki bi se posebno zavzemal za personalno unijo.

Kar se tiče problema rumunsko - jugoslovensko - madžarskega trilateralizma, je rekel minister: »O tem čujem prvič. Reči vam pa morem, da ni izključeno, da pride kdaj do zveze med temi tremi sosednjimi državami. Pri tem mislim na neke vrste srednjeevropski Locarno. Toda tudi tu se ne da govoriti o konkretnih dejstvih. Glede možnosti personalne unije med Madžarsko in Jugoslavijo je izjavil, da so kolikor je njemu znano, pogajanja v teku, ki naj služijo skupnemu miru. Rumunska vlada je o stanju pogajanj med tema dvema državama popolnoma informirana in se zelo zanima za potek pogajanj. Vendar mislim, da je personalna unija med Jugoslavijo in Madžarsko zelo oddaljena in negotova stvar, čije prave podlage nikakor ne morem videti. Če pa jugoslovensko - madžarski dogovor učvrsti mir, potem

bo Rumunija to zblizanje seveda le z veseljem pozdravila. Zakaj tako zblizanje utesnjenosti podlaga za važne spremembe v Podonavju. In tu moram naglašati pravkar omenjeni srednjeevropski Locarno. Gospodarska pogajanja, ki so baš vrste med obema državama, se morejo smatrati kot prva etapa te velike ideje, ki bo ogromnega pomena za gospodarski napredek podonavskih držav.

O odnošajih med Rumunijo in Madžarsko je rekel Mitilineu, da so popolnoma normalni. Sicer se še ni posrečilo vzpostaviti predvno razmerje med njima. Zakaj mnogo je še nerešenih vprašanj, ki izvirajo iz trianonske mirovne pogodbe in ki jih bo treba še urediti. Mogoče pa je, da se sklene med Rumunijo in Madžarsko pogodba, ki se bo nanašala na vsa ta vprašanja. Rumunija je pripravljena k temu. Trenotno sicer ni političnih pogajanj med obema državama. Sedanji gospodarski pregovori so le podrejenega pomena, vendar teko dalje. So to pogajanja, ki se nanašajo na lastništvo, obsejno politiko in druga sporna vprašanja, nastala iz povojnih razmer.

Na vprašanje, kakšno je razmerje Madžarske do Male antante, je odgovoril končno minister: »Odnosaji so zadovoljivi. Napetost, ki je obstojala več let, je precej ponehala.«

Po šestih mesecih angleške rudarske stavke

b, London, 27. oktobra.

Te dni poteče pol leta, odkar je izbruhnila orjaška stavka britanskih premogarjev. Ob tej priložnosti bo vsekakor zanimala kratka ocena današnjega stanja stavke, njenih posledic za angleško gospodarstvo ter izgledov za bližnjo bodočnost.

Vzroki, zakaj je prišlo do stavke, so znani. Vendar ne bo morda odveč, da si jih s par besedami pokličemo v spomin. Na ta način bomo mogli oceniti, ali je kateri teh vzrokov v polletni borbi odstranjen in koliko se je s tem ojačalo upanje za bližnjo likvidacijo tega, morda največjega industrijskega konflikta, kar jih pozna zgodovina.

Lansko leto je Baldwinova vlada preprečila grozečo rudarsko stavko s tem, da se je obvezala dajati pasivnim premogovnim podjetjem tekom devetih mesecev podporo iz državne blagajne. Tako se je omogočilo, da so se medze britanskih rudarjev obdržale na dotedanji višini. Med tem časom je posebna kraljevska komisija raziskovala vzroke za krizo britanske premogovne industrije in izdelala svoje poročilo, v katerem je predlagala v bistvu sledeče: Sedemurni delavnik naj ostane v veljavi, pač pa naj se v pasivnih rudnikih znižajo plače do take mere, da bi postali takj rudniki zopet za življenje sposobni. Ukrepano naj bi se vse potrebno, da se izboljša tehnika in komercialna stran v premogovni stroki. Manjši rudniki naj bi se združili v večje družbe, oni rudniki, ki bi navzlic tem ukrepom ostali pasivni, pa naj bi se zapirli. Slederna državna podpora naj bi se uknila.

Lastniki rudnikov so bili pripravljeni sprejeti sklepe kraljevske komisije. Po njih bi mogli znižati mezde v pasivnih rudnikih, dočim bi drugod ostale stare plače. Delavci pa so predloge rudarske komisije z vso odločnostjo odklonili. Njihovo geslo je bilo: niti za minuto daljše delo, niti za vinar nižje mezde! Ostali so prejšnjesi stališču, da mora veljati za vse premogovnike ista mezdna pogodba. Če država ne mara plačevati podpor pasivnim rudnikom, pa naj sama prevzame vse premogovnike v lastno upravo.

Spričo tega odklonilnega stališča so lastniki naznanili delavcem nove tarife nje pogoje, ki jih ti niso marali sprejeti, marveč so stopili v stavko. Zastavljalo je nad milijon premogarjev, ki so jim prisločile na pomoč tudi ostale važne industrijske panoge. Toda vlada in podjetniki so bili pripravljeni in v kratkem se je posrečilo zločiti splošno stavko. Premogarska stavka pa se ni ubila in ni likvidirana niti sedaj. Vsi posredovalni poskusi so propadli.

Po šestmesečni borbi je stanje v Angliji nekako sledeče: Stavka še vedno blizu enega milijona rudarjev. Dočim je pred 1. majem znašalo število uradno vpisanih brezposelnih 1.100.000, se je vsled stavke pomnožilo to število za pol milijona. Seveda tu niso všteti stavkajoči. Skupaj s temi je danes v Veliki Britaniji 2.600.000 ljudi brez dela.

Na delo se je doslej vrnilo 253.000 rudarjev. Odstotek delavolnih je silno različen v posameznih pokrajinah. Najboljše se drži stavka na severu v grofijah Durham, Northumberland in Cumberland, kjer se je vrnilo na delo le 2 in pol odst., in v waleških rudnikih (8 odst.). In še ti so deloma samo varnostno osobe! Najslabši pa je položaj za stakajoče v Nottinghamshire, Derbyshire in Leicestershire. Tu dela že 70 odst. rudarjev, v sosednji grofiji Warwicku celo 93 odst. Število rudarjev, ki so se vrnili na delo, znaša blizu 90 tisoč samo v grofijah Derby in Nottingham.

Škoda, ki jo je doslej povzročila stavka, znaša po zmernih navedbah 300 milijonov funtov sterlingov (t. j. 82 milijard dinarjev), kar je toliko kot 1/2 celoletnega proračuna Velike Britanije. Čeprav je torej škoda ogromna, je vendar manjša, nego se je pričakovalo. Zakladnik kancelar Churchill je izjavil pred nedavnimi: »Če bi nam v aprilu prorokovali, da bo trajala stavka tako dolgo in bi nas vprašali, na koliko bi

cenili po njej povzročeno škodo, bi navedli vsaj desetkrat večjo vsoto nego jo sedaj navajajo uradne statistike.«

Pomanjkanje premoga je občutno, nikakor pa ni katastrofalno. Po uradnih podatkih so v septembru uvozili v Anglijo 3.940.000 ton premaza, to je približno četrtino normalne porabe premaza. Nekako enako količino ga je izkopal 240.000 na delo se vrnivši rudarjev. Potemtakem razpolaga Anglija s polovico premoga, ki ga rabi. Pomanjkanje premoga seveda občutijo ostale industrije. Tako dela samo 5 visokih pečih od 470, kolikor jih je v Veliki Britaniji. Vendar situacija ni obupna. Železnice vozijo po partedenskih omejitvah zopet normalno. Avtomobilska industrija uspeva sijajno, plovbene družbe so si imenitno pomagale in delajo kolosalne dobičke s prevozom premoga iz inozemstva. (Največ prihaja premog iz Amerike, Poljske, Nemčije in Češko-slovaške, iz Belgije prav malo, a iz Francije nič) Premog za domačo porabo je drag, nabaviti pa ga ni težko. Cena plinu in elektriki je le neznatno narasla. V splošnem se lahko reče, da je stavka težko udarila Veliko Britanijo, vendar se pričakovane stavkovne posledice niti izdaleka ni izpolnilo. Vse kaže, da delavstvo navzlic izredni živovitosti in požrtvovalnosti le ne bo doseglo svojega cilja.

Tega se zavedajo podjetniki, ki postajajo vedno samozavestnejši. Z vso gotovostjo računajo na polom stavke, zato ne marajo nobenega kompromisa. Zahtevajo, naj se vrnejo rudarji na delo pod pogoji, ki jim jih diktirajo lastniki rudnikov. Tudi vodstvo rudarske zveze že uvideva težavni položaj. Navzlic podporam drugih sindikatov in prispevkov iz Rusije postaja beda vedno večja. Zadržanja Cookova kampanja med delavolnimi ni uspela. Zopet so se novi tisoči vrnili na delo. Večina se sicer še krepko drži, toda nade na zmago ni več. Glavni vodja stavke Cook izjavlja, da bi takoj priporočil povratek na delo, če bi podjetniki pristali na dnevno mezdo 10 šilingov v vseh rudnikih. Podjetniki pa odločno odklanjajo enotno pogodbo za vse rudnike. Zdi se, da bi zdaj Cook pristal tudi na to zahtevo, samo da reši sedemurni delavnik.

Vlada podpira podjetnike. S posebnim zakonom je dovolila osemurno delo v rudnikih. Računajoč s krahom stavke, se umika posredovanju med delavci in lastniki. Odklonila je tozadevni najmojšejši poziv glavnega odbora strokovnih zvez, češ naj se delavci pomenujo neposredno s podjetniki in grozi celo s posebnimi ukrepi za zaščito delavolnih rudarjev.

V petek se sestane izvršilni odbor rudarske zveze z glavnim svetom Trades Uniona. Pričakujejo se novi predlogi od strani delavcev za likvidacijo konflikta. Vendar ni verjetno, da bi bili ti predlogi po godu podjetnikom. Tako bo ogromna rudarska stavka v Veliki Britaniji stopila v drugo polletje.

Poitalijančevanje Istre

Rim, 29. oktobra. o. Današnja »Gazzetta Ufficiale« objavila dekret, ki pravi, da do bi naučai minister pooblastilo, naj poskrbi za številna šolska poslopja v Istri, kjer so dosežanje ljudske šole dosegle uspehe med prebivalstvom v smeri »asimilacije«. Minister naj nakaže za nova šolska poslopja v Istri vsako leto po en in četrt milijona lir, začeti že letos.

Komunistična konferenca v Moskvi

Moskva, 29. oktobra. d. Na včerajšnji seji je 15. konferenca komunistične stranke po kratki debati o poročilu Buharina o mednarodnem položaju in delovanju komunistične stranke v okviru komunistične internacionalne — debate so ni udeležili noben zastopnik opozicije —, odobrila v soglasju sprejeti resoluciji delovanje predstavnikov stranke in obsojila najodločnejše frakcijsko delovanje opozicije proti komunistični internacionalni. Konferenca je tudi odobrila sklepe nekaterih sekcij komunistične internacionalne ter pred kratkim sprejete sklepe plenarne seje osrednjega odbora in osrednje kontrolne komisije o odstavitvi Zinovjeva od mesta predsednika komunistične internacionalne.

Notranji razkroj vladnih strank v Sloveniji

Zanimiva pojasnila glasil slovenskih radičevcev in radikalov.

Glasili vladnih strank v Sloveniji sta istočasno načeli poglavje o lenosti, nedelavnosti in zaspanosti svojih organizacij. Članek »Kmetijskega lista« naslavlja svoj članek: »Nedelavne politične organizacije« — in izjavlja, da v SKS ne vlada tista potrebna delavnost. Pucljev list zavrača krivdo na kraljeve organizacije SKS ter podeželske članke svoje stranke očitačoj jim zaspanost, nedelavnost čes, da pri njih o »kakem prosvetnem delu ni ne duha ne sluha«. V takem kraju zbudi ljudi k večjem novica, da so se fantje v pijanosti stekli ter enega ubili, drugkrat, da so enega zaklali ter mu je moral iti duhovnik na spoved. Torej jako ostra in uničujoča sodba Pucljevega lista iz krajev, kjer so na krmlu njegovi ljudje.

K temu navezuje članek, da odbor kraljeve organizacije tudi ni na mestu tam, kjer ima v občinskem zastopu pet (!) volilcev SDS tri odbornike in tudi ne tam, kjer ima SLS podružnice Kmetijske družbe popolnoma v svojih rokah, četudi je nad polovico pristavev SKS. Nato nastopa Pucljev list proti večjim posestnikom ter priporoča, naj kraljeve organizacije te ven pomečejo, češ: Predsedniki, da naj dobijo posamezni člani odbora šaržo po velikosti svojega posestva in po njihovem premoženjskem ugledu, morajo pasti. Stranki bo več koristil član odbora, če ni premožen, a je poštenjak in ima voljo za delo, kakor pa veleposestnik, ki za organizacijo nima časa, še manj pa voljo do dela.

Dosedaj se je Pucljeva stranka naslanjala na večje in imovitejše posestnike. Na koga se bo, če izrinejo ljubljanski zeleni generali iz podeželskih organizacij še te, ni jasno. Vprašanje je tudi, če bodo

oni Pucljevci, ki so boljše posestniki, mirno pozrli očitke, da nimajo volje do dela ter pozive v »Kmetijskem listu, da naj se mesto njih izvolijo v podeželske organizacije poštenjaki, ki imajo voljo za delo«. Za nas je le to zanimivo, da »Kmetijski list« sam priznava, da je v SKS večinoma vse zavoženo in zanemarijeno. To le dokazuje, da čakajo bridka razočaranja tudi delavne organizacije, katerih je po trditvi »Kmetijskega lista« itak »žalibog zelo malo«.

Malo bolj veselo in originalneje je zaokrožen naslednji članček v kočevski »Samoupravi«: »Predsednik Okrožnega odbora NRS za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto (de žela) še vedno ni sklical seje Okrožnega odbora, dasi bo kmalu že dve leti minulo, odkar se je zadnja vršila. Vzpičto take nedelavnosti, da ne rečemo zanikrosti predsedstva izginujejo v tem okrožju ena radikalna organizacija za drugo. Po krivdi predsedstva Okrožnega odbora smo na tem, da radikalna misel v tem okrožju zaspi. Zabeležiti je rapidno nazadovanje. Ako kdo v Beogradu kaj drugega trdi, govori vedoma neresnico. To pa ne ugotavljamo zato, da bi morda koga osebno dražili, ampak iz namena, da bi se predsedstvo zanimalo k statutnemu delu. Kdor ne mara ali ni sposoben za predsedstveno delo, naj se ne podi za takimi mesti. Čast ni nič, delo je vse. Torej gospodine Niko (to je namreč gospod Zupanec, op. ur.) — ali bo kaj, ali ne bo še nadalje nič? Ali naj popolnoma zaspijo?«

Videti je torej, da vladajo v obeh vladnih strankah v Sloveniji — pri radičevcih in radikalih — prav idilične in naidebudne razmere

Stalnost železničarjev odgodena

Navzlic vsem protestom železničarskih organizacij in argumentom opozicije so radikalni radičevci odobrili predlog prometnega ministra.

Beograd, 29. oktobra. p. Popoldne je imela sejo sekcija za prenos zakonskega načrta o podaljšanju stalnosti prometnega osebja čl. 205 zakona o prometnem osebju se sedaj glasi takole: »V času do 1. septembra 1929 lahko presteje služba ter se državni promet ni uslužbenec smejo premeščati tudi mimo pogojev, ki so določeni po zakonu o državnem prometnem osebju od 28. oktobra 1923.« Radi te stiližacije se je razvila dolga razprava. Najprej je prometni minister izjavil, da je bilo potrebno izvesti to izpremembo radi organizacije prometne službe, razen tega pa tudi iz važnih razlogov, ker so še tuji elementi v železniški službi, katere je treba prenesti od meje v notranost dežele in s tem tujce prišiliti, da se dobro nauče našega jezika, kar jim ni bilo mogoče na meji, kjer so bili v neprestanem stiku z inozemskim prebivalstvom. Od opozicije so se posebno dr. Svetislav Popović, Agatonović in Kurbegović odločno izjavili proti temu predlogu, naglasili, da razlogi prometnega ministra niso osnovani ter da ministra vodijo strankarski razlogi. Debatu je bila zelo živahna. Poslanec Popović je konstatiral, da od stalnosti uradnika zavisí dobra administracija; nestalni činovnik — slaba administracija. Domneva, da se bo navedba prometnega ministra, češ da državni interesi zahtevajo, da se uradniki od meje prestestijo v notranost države, da bi se naučili jezika, izrabljala v politične svrhe. Klerikalci Žebot je mesto, da bi napadel vlado, napadel — bivšega prometnega ministra Svetislava Popovića. Ko pa je opozicija na njegove besede pripomnila, da Popović ni sedaj prometni minister, ki je predložil ta zakonski načrt, so se vsi prisotni ironično smejali klerikalnemu govorniku. Potem je poslanec Vidler (SDS) dokazoval, da vlada jemlje železniškim uslužbencom stalnost samo iz strankarskih razlogov. Navedel je nekaj primerov. Navedba prometnega ministra da vlada želi organizirati železniško službo, ne stoji, ker bi moral imeti minister kak načrt, po katerem naj bi se to vršilo. Takega načrta pa minister nima. Radikalni in radičevci so poživljali na vse argumente ter odobrili predlog prometnega ministra.

Iz finančnega odbora

Beograd, 29. oktobra. n. Finančni odbor je imel danes popoldne sejo, na kateri je bilo najprej prečitano poročilo poljedelskega ministra o zaščiti ribolova na Ohridskem, Prespanskem in Dojranjskem jezeru. Ker je poročilo zelo pomanjkljivo, se je sklenilo, da se vrne ministru za zahtevo, naj pošlje novo pregledno in stvarno poročilo. Nato je bilo predloženo poročilo državne tovarne svile v Pančevu, iz katerega je razvidno, da tovarna ni rentabilna. Odbor se bo o tem pečal še na prihodnji seji. Povodom poročila Brodarskega sindikata za leto 1925, se je konstatiralo, da je to poročilo nepravilno, ker se iz njegove bilance ne more dobiti nobena prava slika. Naročilo se je prometnemu ministru, da pozove odbor za likvidacijo Brodarskega sindikata, da mora njegovo likvidacijo izvesti v roku 1 meseca, in sicer prav do konca. Razen tega se je sklenilo, da se pozove vladni komisar rečne plovitve, da odboru ustno poroča. Ako bo potem potrebno, bodo širše delegatje odbora pregledali delo rečne plovitve. Na vprašanje, kaj je z zakonskim predlogom za pomoč pojavljenemu v Sloveniji, je predsednik odgovoril, da je bil zakonski predlog poslan poljedelskemu ministru in da je na podlagi tega ministrski svet odobril gotovo podporo. Ni mu pa znano, koliko. Nato je bila seja zaključena, prihodnja pa se bo vršila 3. novembra.

Politične beležke

Klerikalna demagogija z železničarji

Zadnje dni se je »Slovenec« razburjal radi vladne nakane, da se podaljša stalnost prometnega osebja za tri leta. Mi smo sicer vedeli, da klerikalci pri pogajanjih za vstop v vlado niso postavili nobene zahteve, da se stalnost prometnega osebja ne podaljša, odnosno predlog prometnega ministra umakne, vendar pa smo v interesu stvari molčali in nismo hoteli klerikalnega hinavstva takoj razkriti. Včeraj pa je prišel predlog prometnega ministra za podaljšanje stalnosti železničarjev pred skupščinski odsek in glej! Mesto da bi klerikalni poslanec Žebot napadel sedanjega ministra promet, čegar predlog je to bil, se je spraval s svojimi napadi na opozicijskega poslanca in bivšega ministra Svetislava Popovića, ki je režim ostro prijemal. Klerikalni režimski kulukarji so dobili za to takoj v skupščini zaslužen lekcijo, treba pa je, da obračunajo za to neiskrenost in hinavstvo s klerikalci tudi železničarji. Vsaka stvar ima svoje meje, a demagogija klerikalcev presega že vse granice.

Nov mučenik

»Slovenec« sporočajo iz Primorja naročniki, da italijanske oblasti plenijo vse tiste številke, v katerih piše o Italiji, odnosno o naših ljudeh odstranjeni. Od tega strahnege preganjanja si mučeniki »Slovenec« ebela vsaj ta dobiček, da bo odalej našel milostno sodbo v obeh »Jutru«, ki da je k tem persekucijam krepko pripomoglo s tem, da je »Slovenec« dan na dan denunciral fašistom. Povdarili smo že parkrat, kako »Slovenec« grdo falzificira dejstva, če tako piše. To, kar smo mi pisali o »Slovencu«, mu pri fašistih samo koristi, ne pa škoduje. Fašisti ljubijo rimske hlapce ter ljudi, ki zanikujejo nacionalno jugoslovensko misel ter širijo v Jugoslaviji defiležem. Baš taki ljudje in taki listi so za Primorje fašistom potrebni. Zato je »Slovenec« pri fašistovskem režimu tako priljubljen, da bo kmalu edini slovenski list, ki ga smejo Sloveni v Italiji čitati. Na »Slovenca« smo opozorili le Slovence ter jih svarili pred njim. Ako je »Slovenec« začel zadnje čneve radi našega pritiska nekoliko bolj energično pisati v prilog primorskim Slovincem, je to samo lepo in če misli iskreno, mu nikar naj ne bo žal, da ga začenjajo fašisti radi tega preganjati. Če mu je pa ljublj »Zep«, pa naj piše tako kakor preje, pa naj še potem ne razburja, če se bo v Postojni videlo, da ga fašisti častljivo pozdravljajo.

Resnicoljubnost glasila ljubljanskega škofa

Glasilo katoliškega škofa v Ljubljani piše, da je bil zakon o volitvah v oblastne skupščine sprejet 1. 1921, dalje, da je SDS od tedaj bila »skoro neprestano« v vladi in da so slovenski in prečanski samostojni demokrati odločno nastopali proti izvedbi tega zakona. Ni sicer vredno na te tri glupe laži mnogo odgovarjati. Laž je glavno sredstvo borbenega klerikalizma od nekdanj in glasilo škofa Jegliča vsem prednjači. G. Jeglič dobro ve, da je zakon o oblastni samoupravi izšel kot uredba 1. 1922, in je bilo vel. župan imenovan do kraja 1922., naka naj bi se vršile oblastne volitve. G. Jeglič ve, da je radikalno demokratska vlada že jeseni 1922 dala ostavko in da je nato po volitvah vladal s klerikalno pomočjo homogeni radikalni režim do pomladi 1924. Kot pogoj za podporo tega režima je SLS v Zagrebu v Markovem protokolu posvavila zahtevo, da morajo ostati pokrajinske uprave. Ko je spomladi 1. 1924. nastopil režim PP, je SDS takoj zahtevala oblastne volitve, ki so tvorile glavno točko programa te vlade. Volitve so imele biti v jeseni 1924., a zveza z Davidovičevimi s klerikalci je to onemogočila stopivši julija 1924. na drž. krnilo. Davidovič-Korošev kabinet je izrečno izključeval

oblastne volitve. Ko je padla Davidovičeva vlada, ki pod pritiskom SLS in HRSS ni razpisala oblastnih volitev, so sledile skupščinske volitve, po volitvah pa je SDS zahtevala takojšen razpis oblastnih volitev, kar je bilo v vladi PP sprejeto že maja 1925. Vlada pa je takoj nato odstopila vsled znanega »sporazuma«, ki je pokopal oblastne volitve. Laž škofovega glasila je torej kratkih nog. Mi smo jo registrirali samo, da se zopet enkrat približe, da je prva točka v moralki SLS: laži in obreki.

Simpatije slovenskih radikalov do SLS

Pod tem naslovom ves srečen poroča »Slovenec« iz Beograda, da se tamkaj za vstop SLS v vlado potegujeta i »slovečka« radikalna Niko Zupanec in Emil Stefanović, ki obenem pridno zabavljata proti dr. Sajovicu iz Kočevja. Dosedaj ni bilo sigurno, sedaj pa bo menda že, da z vstopom SLS v vlado ne bo nič.

Zveza ljubljanskih in mariborskih radikalov s klerikalci

Že radi svoje sadove. Ta zveza je bil le stolček, ki so ga slovenski radikalni pristavili klerikalnim poslancom, da lažje zlezijo v ministrske fotelje. In ko bodo gospodje klerikalci v ministrskih in velikožupaniških foteljih, bodo slovenski radikalni stali ponižno pred vratmi, premišljevali, če naj pritisejo za ključko in poprosijo vladajočo gospodo za to in ono. Sovladje radikalov in klerikalcev v Beogradu je le logični zaključek zveze, ki so jo v Sloveniji započeli ljubljanski in mariborski radikalci. Ako slovenski radikalci doma v Sloveniji z dejanjem pokafežjo, kot je bilo to ob volitvah v Trzovsko in obrtno zbornico, da so njih interesi s klerikalci skupni, nimajo beograjski radikalci nobenega povičja, da ne bi storili isto, ker klerikalci njih ne želijo in ne ogrožajo. Klerikalci so nekatere slovenske radikale dobro speljali na led, da so dobili legitimacijo za beograjsko vlado. Točno po receptu: Kdor zaničuje se sam ... NB! Ta notica je doslovno prevzeta iz kočevske »Samouprave«, glasila slovenskih radikalov!

Klerikalna jalovost

Kakor so klerikalci zdaj v svoji vladnovski nervoznosti popolnoma jalovi, tako se jim tudi vse drugo delo zdi brezplodno. Naravno, da tudi predlog sam. dem. dr. Grigorona za pospešitev oblastnih volitev proglašajo za brezplodno demagogijo in niso postavili govornika v Narodni skupščini, četudi bi pospešitev oblastnih volitev ustregla njihovim glavnim zahtevam, ki pravijo, da so jo stavili za vstop v vlado. Za brezplodno proglašajo vso sejo Narodne skupščine, četudi so se z zahtevo in predlogom samostojnih demokratov solidarizirali predstavniki vseh tistih opozicijskih skupin, ki jihi je »Slovenec« vsa zadnja leta koval v nebesa. Za nas je seveda irrelevantno, kako se klerikalci skušajo priljubiti radikalom. Registre njihovega ponujanja poznamo vse. Eno pa lahko klerikalcem primamo: da so se z obznanjenjem v zadnjih dneh izkazali za izvrstno sposobne, da postanejo tretji v zvezi lenuharenja in ciničnega ignoriranja aktualnih potreb ljudstva. Zato naj blagovolijo dalje pljuvati v lastni žep!

Dvignila je žaba nogo ...

Poznate to zgodbo, ne? Videla je žaba konja podkovati, pa je tudi ona privzdignila nogo ... V beograjski »Samoupravi« je neki »vrlo ugleden« radikal iz Ljubljane priobčil dopis, da je ljubljanskim radikalom padel kamen od srca, ko je bil gerentski svet odpravljen in je za komisarja prišel G. Menčinger, ki da je »ak-radikal«. Samostalska zastava je odpravljena, mesto nje plaplova, radikalna. Mi slovenski radikalci smo sicer za občinske volitve v Ljubljani, zantevamo pa, da se »pre svega ispitat radi bivših gerentov«. Sila, ti slovenski radikalci in njihov »vrlo ugleden« avtor tega dopisa. Dvignila je žaba nogo ...

Hrvatski Sokoli žalujejo

Zagrebska »Riječ« beleži, da je bila včeraj na poslopu separatističnega Hrvatskega Sokola na Wilsonovem trgu izbožena hrvatska zastava na pol droga. To menda v znak žalosti, da so Hrvati na dan 29. okt. prekinili zvezo z avstro-ogrsko monarhijo. »Riječ« komentira, da se tak nečuvčen izpad lahko zgodi samo zato, ker vlada protinardodni sporazumaški režim, pod katerim se nasprotniki narodnega edinstva čutilo svobodni kakor v letu 1924 pod prvo vlado sporazuma. Tako provokatorsko pričakuje Hrvatski sokolaki praznik Oslobojenja, a v par dneh bodo paradirali pri odkritju Strossmayerjevega spomenika v navzočnosti kralja. Absurdi se v naši državi mračno gomili.

Pametno svarilo

Današnja »Reč« piše, da je preiel radikalni klub od svojih prijateljev iz Slovenije spomenico, v kateri ostro protestirajo proti konvencijam z Italijo in hkrati zahtevajo, da se ukine koalicija z radičevci. Ta zanimiva spomenica pravi med drugim: »Mnogi bi lahko vprašali, kdo je večji zločinec, ali Radič ali oni, ki gre z njim, ali pa oni, ki z njim pakirajo in vzdržujejo usodepolni sporazum nedelovanja. Vsega tega nam je že dovolj, ako nečemo, da se nam smeje ves svet. Vrzite od sebe sedanjí odločni in lažnjivi sporazum! Naš položaj je že začetni in določen v ustavi. Izvrstno razpravo o tem je napisal G. Svetozar Pribečević v »Jutru«. Njegova izjava in so točna, logična in edino pravilna.« Spomenica pravi na koncu: »Vse konvencije je treba znova proučiti. Ako želi Italija od nas imeti koristi, mora najprej nehati z ubijanjem našega nesrečnega naroda preko meje. Italiji smemo dati le toliko, kolikor nam daje. V konvencijah li smemo dati le toliko, kolikor same predvidevajo. Italijanom se nikakor ne sme dati možnost, da se razširijo pri nas na škodo našega siromasnega naroda.« Kdo so ti radikalci, ki tako trezne in pametne nasvete dalejo svojim beograjskim poglavarjem, nam žal ni znano.

Naši kraji in ljudje

Suhi bajer

Ljubljana, 29. oktobra. Na ljubljanskem vojaškem strelišču sniva še danes večni 20 žrtev pobesnelih avstrijskih trinogov in soldateske. Zalosten je pogled na ta nenavadni božji vrt. Ljubljana je pozabila na njega. Letos so oskrbo grobov prevzeli šentjakovski, krakovski in trnovski — bivši vojak.

Na deset tisočih okrašenih grobovih širom domovine bodo na dan Vseh mrtvih gorele lučice v spomin pokojnih, a kako veliko je število pozabljenih, zapuščenih grobov naših junakov — raztresenih po bojiščih za našo svobodo. Daleč smo v letih svobode zaostali za drugimi kulturnimi narodi, ki so se vse drugače oddolžili spominu žrtev padlih v svetovni vojni.

Slovesnost bo v ponedeljek 1. novembra ob pol 11. uri na vojaškem strelišču. Cerkevne obrede bo opravil gospod župnik Janko Barle, žalostinke pa bo zapelo znano in poštrenovalno šentjakobsko pevsko društvo.

Ljubljancem, spominimo se ta dan pokojnih na Suhem bajerju.

Iz delovanja mariborske JČ lige

Maribor, 27. oktobra

Mariborska jugoslovanska - češkoslovaška liga je pričela z intenzivno zimsko delovno sezono. V počinčih je imela že tri odbojke seje, katere se vedno udeležujejo vsi odborniki, če le niso zelo nujno zadržani. Povprečno je prisotnih po 10-14 odbornikov. Na novo je bil kooptiran v odbor primarij dr. Mirko Černič.

Liga je razpravljala pri zadnjih sejah važne zadeve, kojih nekatere objavljamo, ker so zanimive tudi za širšo javnost.

Po čeških listih je opažati pomanjkljive informacije o jugoslovanskih zadevah. To zadovno opozorilo je sklenila poslati liga informacnemu oddelku čsl. zunanjega ministrstva v Pragi. Podpredsednik svetnik Knop pa je prevzel stalno poročanje o t. g. zinem delovanju in podrobnih aktualnih zadevah v češke liste. O svojih važnejših sejah pošilja liga prepise zapisnika konzulatu ČSR v Ljubljano in centrali ČJ lig v Prago, da se izvedejo eventualni sklepi in želje, ki spadajo v delokrog teh korporacij.

V parlamentarni odbor, ki se je nedavno ustanovil ob priliki obiska čsl. parlamentarcev, naj pridejo tudi zastopniki lig, da bo zagotovljena kontinuiteta in smotrenost delovanja. — Tečaj češkega jezika bo skušala liga tudi letos organizirati, po možnosti skupno z Ljudsko univerzo in bo v to svrhu pritegnila k sodelovanju zlasti profesorje in s šolske organizacije. S češkim klubom je liga stalno v prijateljskih stikih in se člani udeležujejo tudi klubskih izletov v okolico. Proslave »28. oktobra«, ki se vrši 30. oktobra v Narodnem domu, se udeležijo liga korporativno. — Posredniško je liga razpravljala tudi o gospodarskih vprašanjih. — Zadnjič je odbor pretresal zadevo češki avto-podjetij pri nas. Odbor je sklenil pozvati naše javne korporacije s strani občine, da nakupujejo avtomobile pri čeških družbah, če nudijo enako kulantne pogoje kot druge neslovenske tvrdke. Zahtevamo pa, da imajo češke avto-družbe pri nas slovenske zastopnike (Tatra). Praska liga je bila naprosena za zadevno posredovanje. Ona naj tudi apelira na češke trgovce, da ne korespondirajo v Jugoslavijo v nemščini in ne pošiljajo samih nemških agentov. — Podružnica JČ lige v Plzinu »Jugoslavija«, ki spada med najzgodnejše na Češkem, je sporočila, da priredi junija prihodnjega leta turnejo po Jugoslaviji s predavanji o češkoslovaški. Pride okrog 30 članov. Mariborska liga je to vest iz Plzina, kjer so naši ljudje že ponovno uživali češko gostoljubje, s veseljem sprejela in bo organizirala bivanje lige v Mariboru, zlasti prenočišča pri

zasebnikih. — Konzulat ČSR se naprosi za film o čsl. armadi. Odborniki so pri tem opozarjali, da bi morali imeti naši kinopodjetniki zveze s češko filmsko industrijo, ki nudi pravkar izredno zanimive filme.

Mariborski občinski svet

Maribor, 28. oktobra

Na današnji seji je predlagal Narodni blok, da se uvede nov davek, ki se uporabi za zgradbo novih hiš. Pobira naj se v to svrhu petprocentna doka na najemnine. Predlog je bil izročen finančnemu odseku.

Hišni posestniki so vložili dve vlogi. V prvi predlagajo, naj se glede na povišanje najemnine sorazmerno zniža gostščina, in sicer od dosedanjih 37 na 15 odstotkov. Dalje, da naj občina ne pobira več okrajne doka, kakor v Ljubljani. Ako pa bi bila pripravljena prevzeti v svojo režijo izvajanje grenice in smeti iz hiš, bi bili hišni posestniki pripravljeni plačati nadaljnjih 5 odstotkov gostščine. V drugi vlogi zahtevajo posestniki, naj se oprostijo vse stavbe, zgrajene od 1. januarja 1924. vseh občinskih davščin. Tudi ta vloga je bila izročena finančnemu odseku.

Na vlogo socialistov glede »Slovenčev« notice o prenapolnjenosti mestnega dekluškega zavetišča je župan odgovoril, da se bo isto itak povečalo, o sprejemu otrok v zavetišče pa bo sklepala posebna komisija. Prošnja prebivalcev Petrovega sela, da se priključijo k mestni občini, je bil sprejet z dodatkom, da se priključi mestnemu področju tudi še okoliš Tomšičevega dvorane, ki ga občina že itak popolnoma oskrbuje.

Viharna je bila razprava radi Narodnega gledališča in njegovega razmerja do mestne občine. Ker je gledališče državna ustanova in ima od države nastavljenega upravnika, a država ne skrbi primerno za gledališče, in mora občina s svojimi denarnimi prispevki prav izdatno podpirati gledališče, so zahtevali nekateri občinski svetniki, da se dovoli občini kontrola delovanja gledališča. Ustanovil naj bi se nekak kuratorji iz gledaliških zastopnikov in zastopnikov mestne občine. Upravnik gledališča je privolil v ta predlog, stavljen pa mu ni bil do sedaj še noben konkretni predlog.

Regulirajo se zveze med Tattenbachovo ulico in cesto Ob brodu. Prošnja Nassimbenja, da postavi na parceli med Strossmayerjevo in Gosposlojico priložno stavbo za garažo, je bila zavrnjena. Za izdelavo regulacijskega načrta magdalenskega in meljskega predmestja se razpiše licitacija. — Ljudski univerzi se zniža pristojbina za uporabo kazinske dvorane od 400 na 200 Din. — Mariborska mestna občina pristopi kot član k Zvezi za tujski promet v mariborski oblasti z deležem 10.000 dinarjev. — Poplavljenec v Zireh se podeli podpora 10.000, Odboru za pomoč poplavljenecem v Ljubljani pa 3.000 Din.

V tajni seji so bila oddana stanovanja v novi mestni hiši v Smetanovi ulici.

Požar v Ljubečni pri Celju

Pri velikem viharju, ki je divjal večeraj, 29. t. m. po vsem celjskem okraju, je izbruhnil okoli 16. ure v Ljubečni ogenj, ki bi bil lahko naravnost katastrofalen za okolico, ako ne bi bili celjski gasilci takoj na kraju požara. Po telefoničnem poročilu veleindustrijača g. Majdiča se je po preteku par minut odpeljala celjska avto-brigada v Ljubečno, kjer je že opravila najvažnejši del, ko so prišli drnoveljski gasilci. Gaberskim gasilcem pa sploh ni bilo treba več intervenirati. Zgorelo je gospodarsko poslopje posestnika g. Martina Žumra. Da so ostala pri takem viharju druga poslopja nedotaknjena, se je zahvaliti slučajnosti, da je pihal veter od zapada proti vzhodu, sicer bi bil upepelil še več posloplj v okolici. Kako je ogenj nastal, še ni znano.

Orkan nad Slovenijo

Ljubljana, 30. oktobra.

Popolnoma pomladansko vreme smo imeli — eraj v Ljubljani. Pihali so težki južni vetrovi in dopoldne je pripekalo na zemljo nenavadno toplo sonce. Naravnost soparno je bilo in ozračje je postajalo vedno bolj dušljivo. Vsa znamenja so kazala, da se bliža huda ura. In res se je že okoli polne nebu temnilo in par ur so se podili po nebu težki, gosti črni oblaki. Visoko gori so proti večeru neprestano svigali bliski, veter je stalno pridobil na moči, dokler se ni končno izpremenil okoli 11. ponoči v pravi orkan. Po ulicah je kar žvižgalo in dvigalo se so veliki vrtnici. Sklepetale so šipe, ponekod je potrgalo več oken, po raznih cestah je bilo polno opeke. Na glavni kolodvoru je celo ugasnila elektrika. Po drevedih je drevje močno oklestilo in odneslo še zadnje listje. Vihar je divjal z manjšo in večjo silo skoro pol ure in napravil v mestu znatno škodo.

Tudi iz drugih krajev Slovenije smo dobili tekom večera poročila o velikem orkanu. Posebno hud je bil zopet nad Polhograjskim pogorjem in po vsem Gorenjskem. V Celju in Savinjski dolini je dosegel vihar svoj višek v večernih urah. Po Savinji so plaval deli razbitega splava in veliko klobukov, katere je odnesel vihar. Veliko dela bodo imeli steklarji, ker je po bitih precej šip. Vihar je lomil veje in ruval drevesa. Bil je pravcati junačnik, topel in mok.

V Trzinu je okrog 18. ure prišel divjati strašen vihar v nalivom. Oglušni piš in bučanje sta pretresla ozračje. Po telefoničnem poročilu, ki smo ga prejeli ob 20.30, je bil orkan tako močan, da je razkrival strehe in pobijal šipe na oknih. Napravil je v trgu znatno škodo. K sreči ni padel prehud dež, tako da so ljudje lahko mimogrede popravljali nastalo škodo na strehah.

Okrog polnoči se je orkan ponovno razbesnil z vsemi divjimi silami. Bliskanju je sledil strahovit piš in med neprestanim z molitvami bolenjem je začelo liti zares kakor iz skafa. Vihar je zanašal deževje ob okna, da so ječala kakor bi jih nasipala toča. V svetlikanju mogočnih bliskov, med strahovitim pišom in bolenjem je bilo zares kakor pred sodnim dnem ali vsaj kakor ob najhujši ofenzivi na fronti.

Groza je morala prejšnjati vse mesto, kajti v stanovanjih so ljudje užigali svetilke in menda v strahu drgetali, kaj bo iz tega. Okrog 1. po polnoči pa je naliv začel popuščati, dokler se ves orkan polagoma ni preselil iznad Ljubljane proti štajerski strani. Široko svetlikanje bliskov na vzhodni strani Ljubljane in pokanje v telefonu da soditi, da se orkan prenaša dalje skozi noč nad Slovenijo.

Kolikor smo informirani od rešilne postaje, orkan v Ljubljani ni povzročil kako večje nesreče, ki bi bila zahtevala pomoč. Treščilo ni nikamor, vihar je odnašal le opeke s streh, lomil šipe in s strahom navdajal ljubljance, ki so drugače bili men da vsi na varnem. Obšutno škodo pa so gotovo trpeli deložiranci na Sv. Petra trgu in na Cankarjevem nabrežju, odkoder so rešilno postajo prosili za pomoč pri zabijanju kolov, da jim vihar in voda ne odnese štota.

Velik vlom v Trbovljah

Včeraj okoli 3. zjutraj je bilo vplomljeno v trafiko g. Kosija v Trbovljah. Vplomil so morali dobro poznati domače razmere, ker so si izbrali najbolj varen čas, obenem pa izbrali v desego svojega namena vihar — noč in odsotnost g. Kosija. V trafiko so vplomili skozi okno in odnesli iz lokala vse, kar je imelo kakršnakoli vrednost. G. Kosij si je za plačilo dan 1. novembra prav te dni nabavil novo zalogo tobaka v vrednosti 8 tisoč Din. O zalogi ni ne duha ne sluha, vso so skozi okno pograbili in spravili na varno. Prizanesli niso niti kolkom, katerih so odnesli v vrednosti 2000 Din. Celotna škoda, ki je imela g. Kosij, znaša okoli 12.000 Din. Pri vplomu je moralo sodelovati več ljudi, ker stoji trafika na najbolj prometnem kraju v Trbovljah in to na Glavnem trgu. G. Gutsmandlova, ki stane nad trafiko, je v istem času, ko so bili vplomilci na delu, vedela, kaj se vrši, vendar se iz strahu, ker je bila sama doma, ni upala klicati na pomoč. Pogoste tatvine, ki se vršijo v zadnjem času kaj pogosto na periferiji Tr-

Danes velika promjera Balkan - filma:

MACISTE MED LEVI

7 dejanj največjih cirkuških atrakcij z levi in divjimi zvermi.

SENZACIJA NAD SENZACIJO!

Predstave danes ob 4., 6., 8. in 10.

Predprodaja vstopnic od 10 do 12. in od 2. dalje! Naročene vstopnice dobite brez truda v pisarni!

KINO »LJUBLJANSKI DVOR« najudobnejši kino v Ljubljani.

Dvorana je topla zakurjena. — Pride večer film vseh vefilmov: Danes Macabre (The big parade). Ljubljenec žensk: John Gilbert. Poljubi strastno!

bovelj, dokazujejo, da gre za dobro organizirano vlomilsko družbo. G. Kosija je vlom v njegovu trafiko zadeli tem hujše, ker je bilo pri njem že opetovano vplomljeno. Pred tem vplomom, ko je se stanoval nad trafiko, se mu je posrečilo pregnati vlomilce. Gdakar pa se je preselil kot občinski namestnik v novo občinsko stanovalniško hišo, se zd. da ne bo mogel več mimo spati.

Strašna smrt

V Zabji vasi je padla triletna Frančiška Florjančičeva, hčerka rudarja na zapadnem okrožju v Trbovljah, v sod, poln vrela luga. Nesrečnega otroka so prepeljali sicer takoj v bolnico, vendar mu ni bilo več pomoči. Deklica je imela tako težke opekline po vsem životu, da je kmalu nato med strašnim bolečinami izdihnila. Pogreb se bo vršil danes popoldne.

Zanimiv »kolesar«

Ljubljana, 29. oktobra

Kakor znano je bilo izvršenih letošnje poletje take v Ljubljani kakor na deželi veliko število tatvin koles. Te vrste tatvine so v splošnem najlažje, pri znani neoprednosti naših lastnikov koles pa tako vabljive, da je zagrešiti tako tatvino lahko najbolj uroden tat. Samo v Ljubljani je bilo ukradenih letos nad 50 koles in to izpred trgovin, gostila, iz več privatnih hiš, izpred uradov, sodišča in policije. Seveda vse te tatvine niso delo enega ali dveh »kolesarjev«, marveč je bila na delu cela tropa.

»Kolesarji« se rekrutirajo iz vseh mogočih stanov, od propadlega študenta, do brezposelnih hlapcev, iz predmesnih dečakov, ki so bili pokvarjeni že v nežni mladosti, pa do človeka, ki poseže po tuji lastni iz zadrege, ker mu manjka kruha. Tatovi ukradena kolesa ponavadi sami predelajo, jim zamenjajo posamezne dele ter jih za slepo ceno prodajo na deželi, ali pa jih oddajajo istotako za mal denar mehanikom-»fušarjem«, ki jih šele čez čas prodajo dalje.

Ljubljanski policiji se je posrečilo veliko kolesarskih tatov spraviti tekom leta za zamežena okna, veliko krivcev pa je ostalo nekaznovanih in so na delu tudi še sedaj pred zimo. V zadnjih dveh tednih se je pripetilo nekaj tatvin koles tudi na Miklošičevi cesti. Tat je kradel kolesa ljudem, ki so imeli opravka v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Bil je precej predrzen in je šel po kolesa kar v vežo palače. Dne 25. t. m. je zmanjkalo odtam kolo Iv. Jarcu iz Kamne gorice, 19. t. m. mehanikemu valencu Alojziju Debevcu, prej pa že tudi dvema osebanima. Policijskim organom se je po daljšem poizvedovanju posrečilo dobiti opis sumljivih oseb, ki so se gibale pred časom, ko je bila izvršena tatvina pred palačo OUZD. Najbolj sumljiv se je zdel neznan mladenič v temni obleki s sivno čepico na glavi, ki je vedno postajal okrog palače.

Sled za njim je petjala v Sisko, večeraj so ga pa iztaknili in sicer v osebi 23letnega Ivana Bakšiča, ki ima za seboj že precej pisano življenje. Fant je bil aretiran in je med zasliševanjem, dasi sprva nerad, končno le priznal, da je kradel kolesa iz veže OUZD. Prej je pohajkoval po deželi, največ po krškem, kočevskem in litjskem okraju ter se preživljal ves čas z malim tatvinami, akoravno je izučen ključavničarski pomočnik. Bakšič je predsedel v zaporu že čez leto dni radi goljufije in tatvin. Tudi lansko leto je sedel v zaporu ljubljanskega deželnega sodišča ter bil izpuščen na svobodo nekaj tednov poprej, predno je bila izvršena justifikacija Nagliča, morilca svoje žene. Zivita buča si je že v zaporu zasnovala predrzen načrt. Čim je bil na prostem, se je odpeljal na Gorenjsko v Sp. Bernik k Nagličevim sorodnikom in se predstavil kot sin predsednika sodnega senata dr. Kaiserja. Ponudil se je, da bo njegov »ose« interveniral pri ministr-

stvu za Nagličevo pomilostitev, ako mu izplačajo na roko 3000 Din. Prefriganec se je načrt popolnoma obnesel. Z denarjem je prišel nato veselo življenje, dokler ni prišla goljufija na dan in je moral za 8 mesecev v zapor. Seveda pa se ni tudi posledje poboljšal in je živel življenje tatliča, kadar je le bil na svobodi.

Zaenkrat se je brčkone za lep čas poslovil zopet od prostosti, kajti po prestanem zaporu mu preti še nekaj let prisilnega dela.

Danes tukaj, jutri tam

Jurij Ajh, 19letni čevljarški pomočnik, je bil član tiste rokovanjske tolpe, ki je pred nekaj meseci olajšala v vlaku lesnega trgovca Klančnika za 65.000 dinarjev. Kmalu po dobrem plenu je zagrebška policija zasačila nekatere člane tega tatinskega kluba.

ba v neki predmestni zagrebški krčmi. Ajhu se je po posrečilo mnogito priti v Sušboto, kjer je imel smolo, da ga je sprejela policija in spremljala nazaj v Zagreb. Med potjo se je zopet poslovil in odšel brez orožnikov v Beograd, kjer so ga pa odvedli nadležni stražarji na policijo. Mladik kavalir je celo hotel nagraditi policijskega uradnika za prijazen sprejem, ta se je pa vendar odločil, da ga pošlje v doberem spremstvu nazaj v Zagreb. Ker ne prenese dolge vožnje, je izpremenil smer popotovanja in sedaj ga zopet iščejo skrbni njegovi varuhi. Pisali so na vse strani, da je visok ravno 168 cm, kostanjevih las in črnkast, rjavih oči in pomanjkljivih zob. Pravijo tudi, da ima ob desnem očesu, na levem mezinu in desnem kazalcu brazgotine. Če torej pride z. praznike po »prečice« v Ljubljano, ga lahko vsakdo spozna in po časti z njegovemu slovesu primernim cere monijalom.

Orjaški cirkus sveta

Ameriške plesalke. — Prusi in Madžari! — Akrobati iz juga! — Mali magarici iz Maroka! — Artisti na trapezu! — Angleški clowni! — Mali pomy, — Kamele! — Levi! — Levi! — Levi! Levi, med katerimi stoji in s katerimi se igra v gospodarni neustrašni in nenadkriljivi MACISTE. Senzacija nad senzacija danes v kinu »Dvor«.

Pred sodniki

»Za spvir in tinto pa imata denar, da pijašta svojim ljubčkom.« je vpil avgusta berač Podlasica na Bregu v Ljubljani nad kuharico in bišino ter se udobno skobalal na škrlinjo v veži. »Grem, če mi dasta vbo-galme, morata mi dati, če ne me s konjem ne spraviš od tod.« Podlasica je govoril in zahteval denar, a njegovega kraljevanja na škrlinji je bilo kmalu konec. Prišel je stražnik in Podlasica bo zdaj 8 dni zaprl.

Gospod Dolfe ima psico; veliko, progasto žival, ki se nikogar ne boji razun svojega gospodarja. Dne 19. julija se je ta psica, ki sliši na ime Taka, srečala z drugo psico Tiko v Stritarjevi ulici. Takoj se je vnel živahen lajež, napovedal sta si dvoboj. Tam v bližini pasje fronte se je pa sukal kratkovidni gospod Mirko, ki je velik prijatelj psov, a tudi pasje bitke so mu všeč. Približal se je Taki in Tiki in že je tudi sam jel divje rjuti — navdušena Taka je namreč zamenjala njegovo bedro za Tikiino stegno in ga je pošteno ugriznila. Ker je na gos-pod Mirko prepračen, da bi bila taka odškodnina za par minut gledanja pasje bitke mnogo previsoka, je zadevo ovadil. Pri sod-niji je pa zvedel, da je Dolfe oproščen, ker je njegova psica čisto mirna živalca, ki ljudi rešpektira in se bori samo s svojimi vrstniki. Mirko je pač sam kriv, da je steknil od tise pasjih zob v meča.

Gvidon je marca meseca leta 1923 v Su Vidu, kjer je doma, pregovoril prijatelja Franceta, da je vzel v Radečah tovarnarja P. en inductor in 5 vododržnih armatur, kar je bilo nad 3000 Din vredno. France je namreč elektrotehniški vajenec in je v tovarnarstvu P. pomagal napeljati elektriko. Ko je šel mojster za praznike v Ljubljano, si je Francelj s krajo krajšal čas. Mladik Francelj je bil obojen v Novem mestu na 1 mesec. Sedaj je dobil tudi njegov svetovalec Gvidon, ki mu je pomagal in prodal armature, za svoje delovanje 3 mesece težke ječe.

Strapneli! Granate! Rane in smrt! — Ljubezni! Hrepenenje in sreča! Francoska fronta v razpaljenih borbi — — — za fronto nožna ljubezen!

1914 DANSE MACABRE 1918

Remek-delo v vsakem pogledu! — Nikoli še ne eden film ni imel tak uspeh! — Usoda trojice prijateljev in devolke, ki je svojo nežnost in svojo ljubav prinesla v to žalostno atmosfero solca in veselja. Povest razvaljenega mladeniča, ki šele v vojni spozna resnost življenja!

Razvaljen mladenič John Gilbert, Ljubljenec žensk! Pripravlja kino »Dvor«.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Sobota, 30. »Vojaška predstava ob 6. uri. zvečer.

Nedelja, 31. »Drugi brega«. Izv.

Ponedeljek, 1. »Hamlet«. Izv.

Ljubljanska opera.

Sobota, 30. »Grofica Marica«. B.

Nedelja, 31. »L'annhäuser«. Izv.

Ponedeljek, 1. »Seviljski brivci«. Izv.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 30. »Pagliacci« in »Bastien«. Pre-mijera. A.

Nedelja, 31. »Danes bomo tiča«. Izv.

Ponedeljek, 1. »Grofica Marica«.

Sentjakobski gledališki oder.

Nedelja, 31. »Pogumni krojaček«. Ob 15.

»Grofica Marica« se poje nočoj, v soboto, ob osmih dvajsetih v ljubljanski operi.

Gledališke predstave v Ljubljani za bližnje praznike. V nedeljo zvečer se poje v naši operi Wagnerjev »Tannhäuser«. Zasedba običajna: ulogo deželnega grofa Hermana poje gosp. Rumpelj. V dramo se uprizori isti večer ljubka Galsworthyjeva igra »Joy«. V ponedeljek se poje v operi Rossinijeva opera »Brivci Seviljski«. Pri tej predstavi

poje prvič težko ulogo grofa Almavive tenorist Banovec. Ostale glavne uloge so v rokah ge. Lovšetove, gosp. Betetta, gosp. Bukšeka kot gosta in gosp. Zupana. V dramo se igra isti večer Shakespeareova tragedija »Hamlet«, ki je že večkrat zadovoljila našo občinstvo. Vse predstave so izven in začnajo v operi ob pol 8. v dramo pa ob 8. zvečer.

»Pogumni krojaček« pri Sentjakobčanih. Jutri v nedeljo ponove naši Sentjakobčani Drinkterjevo štiridejansko pravlico »Pogumni krojaček«. Sodeluje godba in balet. Začetek ob 8. popoldne. Predprodaja vstopnic v kavarni Zalaznik.

Ljubljanska drama. Snoči je bila premijera Augenzgruberjeve kmečke drame »Slaba vest«. Predstava, ki se vrši v dialektu, je občinstvu očitno jako ugajala, ker je bila drama dobro pripravljena in sta se odlikovala gosp. Cesar in gosp. Lipah v glavnih ulogah. Več prinesemo po repriži.

Ljubljanska opera. Za drugo gostovanje simpatičnega peva Rudolfa Bukšeka so našli tudi znova D'Albertova »Ničava«, eno najbolj popularnih oper našega repertoarja. »Ničava« je bila pri nas vedno izredno dobro izvajana, in kreacije Nordgarlova - Vulakovič ter Thalerjeva - Čvejič so nam v najboljšem spominu. K tem se izvrstno pridružujeta zdaj Thierry - Kavčnikova in R.

Bukšek. Marta in Sebastiano sta partiji, ki najeta v pevskem in igralskem oziru obena mnogo prilike, da se odlikujeta. Gosp. Bukšek je izbojen igravec in pevski je izrpal partijo docela; glas mu je obsežen in tudi v višinah zamagovit. Transkega posestnika daje civiliziranje, nego običajno. Bil je vestranski prav dober ter je žel množico priznanja. Izročili so mu venec s travki. G. Thierry - Kavčnikova je mezzosopranska, ki emelo zmaga tudi visokodramatične partije. Lani se je prav dobro uveljavila kot Santuzza, zdaj zadovoljuje kot Marta v polni meri. Vem, da svojo partijo v igri mestoma še izdela. A njena kreacija je že izvrstno postavljena. Priporočam ji le še jasnejši izgovor in skrbnejšo vokalizacijo. Gosp. Knitl je občudovanja vredna operna sila. Pravkar poje Tannhäuserja in Othello, dve kolosalni partiji, poleg teh dveh še razne druge in zdaj Pedra, a vrhu vsega še režira! To je velikansko delo. Izvrsten igravec je, in če včasih nekoliko pretirava ter mu glas v višinah ne zveni polno, mi moramo to vzpriči njegovega veleznaskega truda za našo opero oprostiti. Kot Pedra je kot igravec prav dober in kot pevec povsem zadovoljujoč. Mnogi prizorov podaja efektne nego vsi njegovi predniki. Zelo simpatična Nori je ga. Ribičeva, prav ustrezljiv gosp. Subelj kot mlinski hlapec, odličen kakor vedno seveda Tomaž gosp. Betetta. Zenski teret (gg. Poličeva, Potučkova in Ramšakova) je pevski prav dober, v igri pa močno pretirava. Zlasti prvi dami nujno priporočam, naj se moderira.

ker se približuje neokusnosti. Vse priznanje orkestru in zboru. Opero je dirigiral gosp. Balatka s priznanja vredno eksaktnostjo.

Fr. G.

Prazniki v mariborskem gledališču. V soboto 30. t. m. bo v Mariboru prvi letošnji operni večer. Na sporedu so: Leoncavallovi »Pagliacci« in Mozartovi »Bastien in Bastien«. V nedeljo 31. t. m. se ponovi Nestrojeva veseloigra s petjem »Danes bomo tiča«, ki je valed pristnega humorja in zelo smešno zapletenih situacij pri premijeri publiki izredno ugajala. Dne 1. novembra na se ponovi Kalmanova opereta »Grofica Marica«.

Rubinsteinova opera »Demon«, ima na programu Narodno gledališče v Beogradu. Premijera bo v soboto, dne 30. oktobra.

Fischerjeva založba v Berlinu, tudi pri nas dobro znana, je praznovala v petek, dne 22. oktobra, štiridesletnico svojega obstoja.

Beograjska filharmonija stopi v letošnji glasbeni sezoni prvič pred javnost 14. novembra. Kot čelista bo sodelovala ta dan znana umetnica Alvinova, ki je lani koncertirala tudi v Ljubljani.

Bernarda Shawa »Obri gospo Warrenove«, so posneli za film, ki nosi naslov »Obri gospo Kempsove«.

Kolektivna razstava slik je otvoril v zagrebškem salonu Ulrich mladik slikar Jerolim Miše.

Mišec pianistka Youra Guller bo koncertirala v soboto, dne 30. t. m. v Zagrebu.

Domače vesti

* **Kraljevska dvojica v Štipu, Radovištu in Strumici.** Kralj Aleksander in kraljica Marija, ki se v spremstvu kneza Arzena mudila že več dni v Južni Srbiji, sta odpovala v četrtke jutraj nepričakovano v Štip, Kočane, Radovište in na skrajno južno mejo, v Strumico. V Kočanih ob bolgarski meji se je zanimal vladar za tamkajšnje varnostne razmere. Pri prihodu v Radovište je bilo zbrano toliko ljudstva, da so prodrli orožniški kordon, in se zgnili okrog kraljevske dvojice. Stare ženske so poljubljale kraljičinke, moški pa so se po srbskem običaju dotikali z roko kraljeve sablje in plašča. Kralj in kraljica sta bila vidno glajena. Se razgovarjala s posamezniki in sprejemala želje prebivalstva. Veličasten je bil sprejem v Strumici. Kralj se je natančno poučil o tamkajšnjih varnostnih razmerah, zahteval poslušnost in gibanju malarije, o številu obolevnih in o ukrepih proti tej trdovratni bolezni. Pred kralja je stopil tudi neki seljak-naseljenec in se pritožil, da se oblasti popolnoma nič ne brigajo za usodo naseljenecov, ki so brez strehe in živine in poljskega orodja. Kralj ga je pazljivo poslušal in ukazal šefu za javno varstvo, generalu Žika Laziću, naj si vse pritožbe notira. Na potu iz Velesa v Kočane si je ogledal kraljičini spomenik padlim junakom iz bližnje Bregalnice, ki bi moral biti slavnostno odkrit pretekli mesec, a je bila svečanost radi kraljeve bolezni preložena.

* **Imenovanja v šolski službi.** Imenovani so: Janko Koržec za stalnega strokovnega učitelja in začasnega upravnika meščanske šole pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah; Karel Hribar za šolskega upravitelja v Vrtači; Josip Šerbec za šolskega upravitelja na Muti; Ema Zamejc za stalno učiteljico ženske osnovne šole v Hrašnici. Rudolf Plešković je dodeljen na službovanje meščanski šoli v Trbovlju.

* **Imenovanje v zdravniški službi.** Z odlokom ministra pravde so prišpolski bolnici v Ljubljani imenovani: dr. Janko Kalan in dr. Fran Delak za zdravnika-pripravnika ter dr. Marija Mlakar za zdravnico-pripravnico.

* **Odlikovanje v poštni službi.** Na predlog ministra pošte in brzojava so odlikovani z zlato svetinjo za vestno službovanje poštne uradniki Rajko Koritzy, Fran Urbič in Vasilav Kunst ter melaniji Viktor Povše — vsi iz okrožja ljubljanske poštne direkcije.

* **Odlikovanje odhoda za postavitev spomenika kralju Petru v Kranju.** S kraljevim ukazom so odlikovani vsi člani odbora za postavitev spomenika kralju Petru Osvoboditelju v Kranju. Odlikovani so: z redom Sv. Save 3. razreda Josip Znidaršič, okrajni glavar v Kranju in Anton Koblar, dekan in župnik v Kranju; z redom Belega orla 3. razreda Ciril Pirc, mestni župan v Kranju in predsednik odbora za postavitev spomenika; z redom Sv. Save 4. razreda dr. Beno Sabotlj, odvetnik v Kranju in tajnik odbora; Fran Sirc, bančni ravatelj v Kranju in blaginjski odbor, nadalje člani odbora: trgovec Maks Fok, trgovec Janko Salovic. Z zlato svetinjo za državljanske zasluge je odlikovan Alfonz Hrovatin, suplent na puškarski šoli in upravnik "Narodnega doma" v Kranju.

* **Nadure na meščanskih šolah.** Profesorjem na srednjih šolah se obeta, da dobijo nadure v doglednem času plačane. To je prav in lepo, zakaj vsak delavec mora dobi ti svoje plačilo. Ni pa prav, da pozabljajo prosvetna uprava z delegacijo ministrstva financ vred, da dolguje država učiteljem meščanskih šol honorarja za nadure že od 1. aprila dalje. Marsikateri ima zaostanek, ki šteje lepe stotake. Zdej o pričetku zime bi jih krvavo rabili vsi prizadeti. Za to merodajna oblast, zgani se — izplačaj čimprej teško zaslužene nagrade.

* **Ljubljanske posojilnice v konkurzu.** Deželno sodišče v Ljubljani je razglasilo konkurz o imovini "Ljubljanske posojilnice" r. z. o. z. v Ljubljani, katere ustanovitelji in predsednik je bil g. Anton Pesek. Konkurni komisar je dr. Alojzij Gradnik, deželno sodni svetnik v Ljubljani, upravitelj mase pa odvetnik dr. Drago Marušič. Prvi zbor upnikov bo dne 15. novembra pri dež. sodišču v Ljubljani.

* **Iz zdravniške zbornice za Slovenijo.** V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je sprejet dr. Leopold Mejač, zasebni zdravnik v Ribnici na Dolenjskem.

* **V Idriji je umrl g. Fran Kavčič,** bivši kavarnar, star 72 let. Pokojnik je bil vedno zaveden narodnjak. Naj počiva v miru!

* **Obznana se razveljavi?** Kakor doznava beograjski dopisnik "Jutarnjega lista", se v ministrstvu pravde pripravljajo ukaz o pomilostitvi vseh obsojencev bivše Hrvatske republikanske seljaške stranke, ki so bili pravomočno obsojeni v dobi obznane. List je mnenja, naj bi se ta ukaz čimprej razglasil, ker je vodstvo stranke vsled abolicije že davno oproščeno od sodnega preganjanja. Takoj po pomilostitvi bo haje sledil sklep, s katerim se obznana formalno razveljavi. Pomilostitve bo, kakor se zatrijuje, v zvezi s predstojnim kraljevim kronanjem.

* **Mesto okrajnega zdravnika za zdravstveno okrožje Črno s sedežem v Črni.** Okraj Dravograd je razpisano z letno plačo 2000 Din in pripadajočimi draginskimi dokladi. Prošnje naj se vložijo do 20. novembra pri velikem županu mariborske oblasti.

Snežni čevlji in galoše

Najboljše znamke — najnižja cena

Voika

Ljubljana nasproti Mestnemu domu

Zunanji odjemalci dobe brezplačno naš ilustrirani cenik.

* **Osrednji odbor za Strossmayerjev spomenik v Zagrebu** prosi vsa društva, ki se žele udeležiti slavnostnega odkritja Strossmayerjevega spomenika v Zagrebu dne 7. novembra, da to čimprej sporoče Osrednjemu odboru za Strossmayerjev spomenik v Zagrebu. Gradska štečionica, telefon št. 32 — 07.

* **Spomenik češkoslovaškemu legionarju v Zagrebu.** Ob priliki spominke slavnosti češkoslovaškim bojevnikom, ki jo priredi dne 1. novembra zagrebški češkoslovaški konzul na Mirogoju, bo odkrit spomenik češkoslovaškemu legionarju Avguštinu Kmošku, ki je bil po razsodbi avstrijskega divizijskega sodišča v Zagrebu dne 12. avgusta 1916. ustreljen in pokopan na Mirogoju. Odkritju spomenika bodo prisostvovali zastopniki vojaških in civilnih oblasti; češkoslovaški konzul z osebo konzulata in četa zagrebške garnizije z vojaško godbo.

* **Nov most med Sušakom in Reko** bo v kratkem dovršen ter izročen prometu. Na naši strani se morajo še dograditi poslopja za carinarnico in orožništvo. Ker je potreben kredit otvorjen, bo tudi to delo tekom zime dovršeno.

* **Cesarski gost.** V našem uredništvu smo imeli včeraj cesarskega gosta. Seveda ne kako kronano glavo, temveč "cesarja" iz kraljestva metalčkov, ki je v sedanjih muhastih časih izgubil orijentacijo. Izgubljenca v svojem kraljestvu se je usmiliła gospica Justa Bolha iz Domžal in ga izročila našemu uredništvu, kjer sedaj kraljuje in se jako dobro počuti.

Suknje in raglane.

najkrajnjega izdelka in blaga nudi za neslajljivim gospodom po primernih odplačilih tvrdka

FRAN LUKIČ. Pred školijo 19.

* **Vsi funkcionarji občinskega sodišča v zaporu.** Sodišče prve stopnje v Kragujevcu je odobrilo odlok, po katerem se stavljajo v zapor vsi funkcionarji občinskega sodišča v Botunju, ki so Dragomiru Giorgievicu izdali lažno potrdilo, da je edini naslednik mase svojega pokojnega očeta.

* **Enajstletna deklica utonila v vodnjaku.** V Lisičini, v mostarski okolici, je enajstletna deklica Marija Fakič črpala vodo iz vaškega vodnjaka. Pri tem je izgubila ravnotežje ter padla v globoki vodnjak. Pomoč je prišla prepozno in nesrečno Marico so potegnili mrtvo iz vodnjaka.

* **Poškodovan železniški most.** Sarajevska direkcija državnih železnik je obvestila vse one, ki se poslužujejo železnice, da je pri prehodu tovornega vlaka preko mostu pri Usori železniški vagon, naložen z železom in iz katerega je štrlel železen drog, ki se je zakvačil v ograjo mostu. Most je sicer poškodovan, ni pa nesposoben za prevoz. Potrebno pa je, da vlaki vozijo počasi in ne smejo biti naloženi s polno težo.

* **Volno in bombaž za strojno pletenje** in vsakovrstna ročna dobita po najnižjih cenah in v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4.

Velika uganka

ugodnega nakupa je vesena, ako — ogledate ravnokar došlo bogato izbiro najfinjših angleškega in češkega blaga za moške obleke in površnike, raglane itd. po najnižjih cenah

Josip Ivančič. Ljubljana

M. klošičeva cesta

31. X. in 1. XI. ob 15. uri

mednarodne nogometne tekme

Grazer Athletik S. K. : Hirija

V korist akciji Rdečega križa

za poplavljenice v Sloveniji.

Shakespeare, MACBETH

drama v petih dejanjih Prevaj

Oton Zupancič

Knjiga vsebuje tudi zgodovinske podatke drame. Cena za broš. zvod Din 14.—, za vezan izvod Din 20.— Po pošti Din 26.00 več. Naroka se v knjižnici Tiskovne zadruge v Ljubljani. Prešernova ulica 54. Nas. not. glavne pošte 6.

Napisi na ploščah previečeni z radiotinkuro, morejo se čitati tudi ponoči. En primer

NOGAVICE, KLJUČKI

ZIMSKÉ SUKNJE

in druga oblačila nudi v največji izbiri in najceneje

L. Maček, Ljubljana Aleksandrova cesta 12.

Iz Ljubljane

u— **Otvoritev predavanja društva »Soča«** v Ljubljani. V društvu »Soča« bo danes, ob 20.30 v salonu pri Levu otvoritev predavanja v tej sezoni. Društveni predsednik g. dr. Dinko Puc nastopi z zelo lepo in aktu alno temo: »Ljubezem do domovine in Slovenca«. Nato sledi prosta zabava, petje in drugo. Člani, prijatelji in vsi, ki se za naša predavanja zanimajo, vabimo vas, da se tudi v tej sezoni v obilnem številu udeležite naših lepih predavanj. Vstop prost. Vsi dobrodošli.

u— **Preporodaši!** Danes, 30. t. m. bo ob 5.30 predavanje o temi: Zgodovina Preporoda, člane pravice in dolžnosti. To je obenem drugi društveni sestanek in drugo predavanje za novince, ki se ga morajo brezpogojno udeležiti, drugače se jih črta iz zapisnika članstva. Predava tov. dr. Bajčić. — Odbor.

u— **Matična knjižarna v Ljubljani,** Kongresni trg, je edina specialna trgovina za muzikantje in v Sloveniji in ima stalno v zalogi največjo izbiro vseh šolskih, klasičnih in modernih skladb za vse instrumente in petje. 1329

u— **Abstinentna mladina** ima danes v soboto kurz iz alkoholnega vprašanja v akademskem kolegiju ob 16. uri. Predava br. dr. Miklič. — Mestno središče.

u— **Policijski drobiž.** Stražniki so imeli predvčerašnje noči precej posla z različnimi vlačugarji in vlačugaricami, ki so jih polovili po raznih skednjih na periferiji mesta in jih spravili v zapor. Pri tem je bilo izvršenih tudi nekaj prestopkov vmešavanja v službene posle stražnikov. Dalje je bila prijavljena policiji 1 tatvina denarja, 1 tatvina obleke, 2 prestopka kaljenja nočnega mira, 1 popadljiv pes, 1 prestopok prekoračenja policijske ure in 12 prestopkov cestno-policijskega reda.

u— **Svarilo.** Kakor ob vsaki priliki, se bo do tudi letos hoteli razni tatinski elementi okoristiti z odsotnostjo ljudi iz stanovanj, ki bodo v nedeljo in pa na Vse svete hoteli na pokopališče počastiti spomin svojih dragih. V njihovem interesu torej svarimo vse, ki bodo zapustili ta dva dneva stanovanja, naj bodo previdni in stanovanja dobro zaklepajo ter se tudi sicer zavarujejo pred eventualnimi tatinskimi obiski.

SIBIRIJA

Predvečer ruske revolucije

Muke Sibirije. — Stradanje v pušči in snega in ledu. — Strahovlada in tiranstvo vsemočnega ruskega cara in carskih častnikov. — Brezsrčni kozaki. — Špijoni in izdajalci. — Tajna policija v akciji. — Evropa v plamenu. — Nove strahote. — Svetovna vojna in moderno klanje ljudi. — Revolucija. — Konec carske strahovlade. Začetek še večjega tiranstva nove vlade, vlade široke mase. — Vse to je prekrasno prikazano v monumentalnem vefilmu »SIBIRIJA«.

u— **Tatvina mizarskih potrebščin.** Iz podstrešja Oražnevega doma v Wolfovi ulici je neznan izumovnik odnesel med adaptiranjem prostorov več okovov za vrata, ključev, ključavnic ter drugih potrebščin, ki jih je spravil tamkaj mizarski pomočnik Ivan Podobnik, stanujoč v Linhartovi ulici št. 25.

Žrebanje nepreklicno

1. novembra 1926

Kupujte srečke v prid Sokolskemu domu v Šiški!

u— **Idila v hlevu.** Micka Š. iz Mokronoga je postavno kmetsko dekle in ko se je poslovlila od doma, je marsikateroga fanta zabolelo srce Micki to ni bilo kaj marl, kajti ona se za domače fante ni dosti zmenila. Hrepelja se samo po takem, ki nosi uniformo, koketirala je z orožniki, pa je ni noben pritisnil na srce a je tudi ni vzel s seboj. In predno je prišla do Ljubljane, je bila popolnoma razočarana. Na lezo se je pričela nato v Ljubljani družiti v Vodmatu z nekimi hlapi in je pri njih prenočevala. Včeraj ponoči je pa nastal v hlevu radi nje prepir in ravno to je povzročilo, da se je Micki končno izpolnilo njeno hrepenenje. Po njo je namreč prišel uniformirani vitez, ne preveč ljubezljiv sicer, ter jo zapeljal v veliko hišo na Bleiweisovi cesti. Tam se je poklonila na levo in desno in se kmalu udomačila. Toda že čez par ur so ji povedali, da ne ostane pri njih in mora v bolnico...

Restauracija „Pod skalco“

Mestni trg št. 11.

Dnevno koncert od 20. do 1. Sporočam svojim cenj. gostom, da sem dobil zopet eno specialno vino »Cvet Ljubezni«, katerega pijete z slastjo dame in gospodje.

Danes!
VARIJETE
z Emil Janningsom in Lyo de Putti.
Predstave ob 8.4., 8.6., 8.8., in 8.10. uri.
KINO IDEAL.

Zborovanje SDS v Mariboru

se vrši v
v nedeljo, 31. oktobra, ob pol 10. dopoldne v Grajskem kinu.

Dnevni red:

- 1.) Poročila nar. posl. dr. Pivka in min. n. r. dr. Alb. Kramerja o položaju.
- 2.) Zimski delovni program SDS v Mariboru.
- 3.) Predlogi, želje, nasveti, razno. Somišljenike in prijatelje vabimo k udeležbi.

Srežki odbor SDS v Mariboru.

Iz Maribora

a— **Mihael Serneč umrl.** V petek jutraj je ugrabila smrt enega najboljših naših narodnih mož ob severni meji. Umrl je 55 let stari trgovec in posestnik v Rušah, g. Mihael Serneč. Šogar ime je bilo radi njegove narodne delavnosti znano v vsem Podravju. Bil je član vseh narodnih društev in organizacij, ustanovitelj »Sokolov«, odbornik planinskega in lovškega društva, najuglednejši član bralnega društva, občinski odbornik in dolgoletni načelnik krajevnega šolskega sveta. Posebno je gojil turizem in je v veliki meri njegova zasluga, da je našo divno Pohorje danes za planince ena najprijeteljnejših izletnih točk. Ko je leta 1914, ob izbruhu svetovne vojne divjal nemški teror po naših krajih, si je izbral tudi pokojnika za svojo žrtev; držal jo ga precej časa v graških zaporih. Zaslužnemu narodnemu delavcu večni spomin!

a— **Mestni dekliski zavod »Vesna«** v Mariboru išče učno moč za internatsko službo in obenem za pouk nemščine na zavodu. Prošilke naj pošljejo pravilno opremljene neokolkovane prošnje kuratoriju »Vesne« v Mariboru čimprej. Pogojli pri ravnateljstvu zavoda.

a— **Klavirski koncert prof. Antona Trosta,** ki bo v četrtek, dne 4. novembra v veliki kazinski dvorani, ima sledeči spored: I. Rameau: a) Sarabande; b) Rigandon; c) Tambourin. II.) Beethoven op. 109. Sonata. III.) Marx: Preludij. Debussy: a) Ples snežnik; b) Umetniški ogenj. Albeniz: Iz španske suite — Castilla sequidilla. IV. Chopin: Balada op. 47. Chopin-Liszt: Poljske pesmi: a) Moje radosti; b) Devotina želja; c) Hulanka V. Liszt: IX. rapsodija. (Peštanski karneval). Vstopnice v predprodaji pri g. Briskini in g. Höferju.

a— **Člani Vodnikove družbe v Mariboru,** ki so se priglasi naravnost v Ljubljani, dobi knjige pri poverjenstvu v Ljudski knjižnici v Narodnem domu. Uradne ure so danes popoldne in v nedeljo dopoldne.

a— **Jugosl.-češkosl. Liga** opozarja na nocojšnjo proslavo »28. oktobra«, ki jo priredi Češki klub v mali dvorani Narodnega doma. Poleg kratkega govora podpredsednika kluba g. svetnika Knopa o pomenu češkoslovaškega državnega praznika je na dnevnem redu marionetna predstava s spremljevalnim orkestrom. Prireditelj se bo vršila v obliki družabnega večera pri pogrnjenih mizah in je vabljeno zlasti Sokolstvo, članstvo JCL in vsi prijatelji češkoslovaškega naroda.

a— **Socialna skrb SLS v praksi.** Kadar častiti gospodi na Koroški cesti zmanjka snovi za stvarno poročanje — in to je tam že znak epidemije bolezni, — tedaj krešejo histrični slamezenci okrog Cirilove tiskarne psovke iz svojega neizčrpnega katoliškega slovarja. Mi jim na to pot ne bomo nikoli sledili, zato nadaljujemo v tej polemiki z novimi dejstvi iz socialne prakse SLS voditeljev: z vestjo, da je dobil mesto upravitelja novih hiš Pokojninskega zavoda odličnik SLS finančni ravnatelj dr. Povraje; smo dobili tudi celo vrsto ogorčenih dopisov iz vrst zasebnih nameščencev, ki vzdržujejo ta zavod in od državnih upokojencev, ki bi si lahko olajšali svoje bedno stanje z lepim postranskim zaslužkom pri Pokojninskem zavodu. Ker pa klub besnim izpadom gotovega dela mariborske redakcije »Slovenca« respektiramo osebno čast SLS somišljenikov, dopisov za enkrat ne objavimo. Prireditelj upokojenci in brezposelni zasebni uradniki se naj obrnejo sami na vodstvo Pokojninskega zavoda, ki bo gotovo rado dalo potrebna pojasnila javnosti.

a— **Iz boja za stanovanja.** Včeraj je razglasil primirje dr. Matko po mariborskih listih, da odlaga predsedniško mesto pri Prohiberkulomzi lizi in bo mogoče baje sploh zapustiti Maribor, češ da mu občinski svet ni hotel nakazati stanovanja v novi mestni hiši.

a— **Pobegnil od doma.** Žolgerju Vincencu je pobegnil od doma njegov sin Rudolf. Vsa poizvedovanja po njem so ostala doslej brez uspeha.

a— **Arretacija.** Ustavljen in aretiran je bil C. Slavko, ker je vozil motorno kolo s priklopcem, pa ni imel šoferskega izpita. Zagoval se je, da je šele pred par dnevi kupil motor, pa ne pozna predpisov. Najeti si je moral poklekonega šoferja, ki ga je zapeljal domov. Radi prekrškov predpisov pa bo kaznovan.

a— **Obležala na cesti.** K. Zofka je v družbi dveh moških v neki mariborski kavarni tako dolgo popivala, da je obležala na cesti in je moral stražnik poklicati na pomoč izvoščka, ki jo je prepeljal v policijske zapore. Naslednji dan je bila oddana v bolnico. Meška, ki sta popivala z njo, sta bila tudi aretirana, radi splošnega suma.

a— **Policijska kronika.** V noči od četrta na petek so bili policijski zapor skoraj prepolnjeni. Prenočevalo je kar 19 raznih

elementov in sicer 12 radi odgona, 2 radi tatvine, 1 radi prekoračenja drž. meje, 1 radi pijanosti, 1 radi goljufije in 2 radi splošnega suma. Aretiran je P. Maks, ki ga je zasledovala orožniška stanica v Lajtersperku, ker je osumljen tatvine večje svote denarja pri nekem posostniku v Pesnici. Najdeni sta bili dve ženski boji, ki se nahajata na policiji.

Samostojna demokratska stranka v Celju

priredi
v soboto, dne 30. oktobra
ob 20. v mali dvorani Celjskega doma
strankin zbor.

O političnem položaju poročata bivši minister dr. ALBERT KRAMER in narodni poslanec dr. LJUDEVIT PIVKO.
Člani in somišljeniki, udeležite se zboru!

Iz Celja

a— **Kmetijsko-nadaljevalna šola** za celjsko okolico. Vpisovanje v kmetijsko nadaljevalno šolo bo v nedeljo 31. t. m. in v ponedeljek torej 1. in 2. novembra vsakokrat ob 8. do 12. v pisarni okoliške šole. Zgledajo naj se vsi fantje od 14. do 18. leta, ki so zaposleni pri kmetijskem delu. S seboj naj prinesejo krstne podatke.

a— **Vodstvo kmetijsko-nadaljevalne šole** se je obrnilo na žame denarne zavode za podporo ter pričakuje ugodnega odziva. Lep zgled je dal celjski okrajni zastop, ki je votiral 1800 Din v to svrhu.

a— **Uradni dan gornice** za trgovino, obrt in industrijo. Gremli trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v Celju in celjski okolici, da uraduje referent gornice v torek, dne 2. novembra ob 8. do 12. ure v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. (poslopije carinarnice).

a— **Občni zbor Glasbene Matice v Celju.** Glasbena Matica v Celju vabi svoje člane in prijatelje društva na redni občni zbor, ki se bo vršil v petek, dne 12. novembra ob 20. uri v poslopju Glasbene Matice na Slemškovi trgu.

a— **Celjske brivnice** bodo na praznik Vseh svetnikov v ponedeljek, dne 1. novembra ves dan zaprte.

a— **Knjižne Vodnikove družbe v Celju.** Poverjenik za Vodnikovo družbo v Celju naznanja vsem ustanovnikom in članom, ki so se prijavili pri celjskem poverjenstvu, da dobi knjige od srede, dne 3. novembra naprej med 18.30 do 19. ure v puškovsko-prometni pisarni (poslopije podružnice Prve hrv. študionice v Kolenčevi ulici). Kdor pride po knjige, naj prinese s seboj potrdilo in pa 50 par za poštino. Istočasno bo poverjenstvo pobiralo članarino za leto 1927, ki znaša 20 Din, ustanovnina za osebe 500 Din, za zavode, društva in dr. pa 1000 Din. Kdor hoče imeti prihodnje leto vezane knjige, plača 8 Din več. Knjige se bodo delile izključno le v označenem času in prostoru. Prosi se pa, da se takoj dvignejo.

a— **V zadnji seji krajevnega šolskega sveta za Celje - okolico** so se oddala še zadnja dela, ki so potrebna pri novi šolski stavbi. Zanimivo pri tem je, da bo dobil pri tej zgradbi prav lep zaslužek neki obrtnik, ki kot zastopnik gospodarske stranke v okoliškem občinskem svetu najbolj ruje proti novi osnovni šoli. Vsi drugi bivši opozicijski člani že računajo kot trezni možje z dejstvi, samo ta se še ne more pomiriti.

a— **Prihodnja seja občinskega sveta** bo v petek, dne 3. novembra. Na dnevnem redu je sprejetje proračuna za leto 1927.

a— **Celjskim pevcom!** Vaja za nagrobnice bo danes že ob sedmih zvečer in ne ob osmih, kakor je bilo zadnjič javljeno. — Na praznik Vseh svetnikov se zberejo pevci na okoliškem pokopališču ob treh, na mestnem pa ob štirih popoldne.

a— **Celjsko pevsko društvo** je začelo gozet z rednimi vajami, katere bo vodil g. Ciril Pregelj. — Prva pevka vaja bo v četrtek, dne 4. novembra, ob 8. zvečer v mali dvorani Narodnega doma.

a— **Činkarna d. d. v Gaberju** pri Celju bo imela svoj letošnji redni občni zbor dne 6. novembra v svojih uradnih prostorih z običajnim dnevnim redom.

a— **Podražitev pošte v novembru.** Glede povišanja poštnih pristojbin vlada med prebivalstvom velika nejasnost. S prvim novembrom bodo vse pristojbine povišane, a to samo za mesec november. S prvim decembrom veljajo zopet stari tarifi. Poštna uprava je izdala posebno serijo znamk, ki veljajo samo za mesec november. Neveljavno je prilipiti v novembru stare znamke v iznosu povišanih pristojbin. Po zadnjem novembru izgubijo te znamke svojo vrednost in pridejo v promet zopet stare, dosedanje znamke. Povišek se porabi za podporo poplavljenecem.

a— **Kako se podpira gradbeno gibanje.** Ob državnih cest v Zgornji Hudišnji poleg gostilne Wobner, hoče zgraditi neki delavec stanovanjsko hišico. Gradbeno oblast mu nasprotuje, češ da bo hišica zadrževala odtok vode v bližnjem jarku in tako povzročala poplavo. V bližini se nahaja namreč jarek, ki je ob poplavi precej poln. Ne moremo razumeti tega stališča, ker bi na ta način morali prenehati v Celju in bližnji okolici z vsakim stavbenim gibanjem. Pred nekaj leti je dovolila okoliška občina nekemu podjetniku na Lavi, da je postavil svojo delavnico deloma v sredo struge Sušnice, hišica v Zg. Hudišnji pa stoji že toliko oddaljena od grabna, da ne bo na event. poplave nič vplivala.

Iz življenja in sveta

Koledarski človek

Monakovski zdravniki in profesorji matematike se izredno zanimajo za neobičajno nadarjenost, katero prikazuje 21 letni Karl Zeisler. V otroških letih je Zeisler prestal vnetje možganske mreže. Posledice, ki mu jih je zapustila bolezen, so bile tako težke, da je popolnoma otopel za nekatere dojme. Navedel se ni ne čitati, ne pisati, pač pa je postalo njegovo računanje naravnost fenomenalno. Z neverjetno natančnostjo ugotavlja datume za cela stoletja naprej in ve povedati, katerega dne je ta ali oni svetnik. Tako n. pr. z bliskovito naglico povedal, da bo dne 30. maja l. 2798. sredi. Učenjaki so trditev kontrolirali in so našli, da je popolnoma pravilna.

Zdravniki ne vedo, kaj naj napravijo s Zeislerjem. Za bedaka ga ne morejo proglasiti, zlasti radi tega ne, ker ga imajo profesorji matematike za pravo čudo. Toda kar je najusodnejše — tudi matematiki ne morejo proglasiti Zeislerja za genija. Ker so i ti in oni v zadregi, sta napravila oba tabora Zeislerja za — koledarskega človeka.

Abd-el-Krim

Najnovejša slika na otok Réunion prinaša nega vodje maroških vstajen. Abd-el-Krim se je baje že privadil na spremenjene razmere; peša se največ z vrtnarstvom in avtomobilskim sportom.

Koliko besed potrebuje človek?

Najnovejši rezultat leksikografskih raziskovanj na Angleškem prinaša nastopne ugotovitve: petletno dete, ki je normalno razvito, potrebuje za svoje izražanje besedišče, ki šteje 700 besed. Trgovca je le toliko naprednejši od otroka, da obsega njegov slovar 3 do 10 tisoč besed, dočim mora biti književnik že boljše založen ter mora razpolagati z 12 tisoč izrazi. Shakespeare, največji genij vseh časov, je v svojih delih uporabil 24.000 besed. Leksikografi pa tudi niso pozabili izračunati, da mora razpolagati sodobni glavni urednik velikega angleškega lista s 45.000 izrazi. Pri nas je to razmerje znatno manjše.

Amerika brije angleško vojsko

Angleži sami pravijo, da ni njihovega rodu mož, ki ni vsak dan sveže obrit. Se manj pa bi se moglo to trditi o angleškem vojaku. In ker je Anglija poleg vseh kriz, zunanjih in notranjih, bogata država, si lahko privošči luksuz, da pokloni vsakemu Tommyju, kadar je poklican pod orožje, nov brivski aparat. A odkod prihajajo ti aparati? Nedavno je vojno ministrstvo v Londonu razpisalo dobavo novih aparatov. Ker šteje angleška vojska na kopnem 300.000 mož, je bilo treba nekoliko razmisliti o tem, za katero znamko se je odločiti. To stališče je bilo tem težje, ker je čakala ista preskrba tudi angleško mornarico. Angleži imajo mnogo tvornic za brivske aparate doma, pa tudi v svojih ameriških dominijonih. Sprva so skušali naročiti potegnitelj nase domači industrija. Poslali so vladi spomenico, v kateri so naglašali, da je treba predvsem podpirati domače proizvajalce. Toda, ker

Robert Louis Stevenson:

Potapljač se ladja

— Gospod, je dejal prvi poročnik, ko je planil v kapetanovo kabino, ladja se potaplja.

— Dobro, Mr. Spoker, je dejal kapetan, toda to še ni vzrok, da bi letal človek napol obrit okoli. Pomislite trenutke, Mr. Spoker, in videli boste, da iz filozofskega vidika ni nič novega v našem položaju: o ladiji lahko rečemo, če se, že vobče potaplja, da se je imela potopiti od dne, ko so jo spuстили v morje.

— Naglo se pogreza, je dejal prvi poročnik, ko se je vrnil obrit.

— Naglo, Mr. Spoker, je vprašal kapetan. To je malo čuden izraz, kajti čas (če hočete razmišljati o njem), je samo relativen.

— Gospod, je dejal poročnik, mislim, da je komaj vredno o tem razglabljati, če bomo že v desetih minutah na onem svetu.

— Če mislite tako, je odgovoril ka-

vlada na Angleškem princip konkurence bolj nego drugod pod solncem in luno, se je zgodilo, da je dobil naročilo najnižji ponudnik ki je nudil jamstvo, da bodo njegovi brivski aparati najsolidnejši.

Nič niso pomagali izgovori domačih tvrdk, da je treba v prvi vrsti podpirati domačo industrijo. Tudi ni nič zalegla agitacija in niti ne ponudbe firme, ki je obljubila, pokloniti vsakemu tolikemu

in tolikemu vojaku aparat, v katerega so bile vrezane besede: »Najboljši, najcenejši in neprekosljivi so samo angleški brivski aparati.« Naročilo je dobila neka ameriška tvrdka, in vsi izgovori, da je treba kupovati samo domače izdelke, niso zalegli nič. Tako se bo zdaj zgodilo, da bo Amerika brila angleško armado, kakor brije nekaj let ves svet s svojimi financami.

Reševanje potnikov

s ponesrečenega letala, ki se je moralo na poti iz Londona v Pariz nad Rokavskim prelivom vsled motornega defekta spustiti na morje. O nesreči smo pred dnevi poročali

Umor z radijem

V Newyorku se je začel te dni senzacionalen proces, v katerem obravnavajo sodniki umor 72 letnega industrijca Moranda. Umora dolžijo Morandovega nečaka, nekega lekarnarja, po imenu Oliver Hall. Ta je baje skril v zlat prstan, katerega je poklonil svoji mu stricu, miligram radija. Ker je Morand nosil prstan, niso izostale posledice in industrijalec je kmalu umrl.

Policija je Halla zaprla in uvedla strogo preiskavo. Med zasliševanjem so prišli na dan neverjetne stvari, radi katerih je pozvalo sodišče na zaslišanje celo vrsto radijologov in kriminalistov. Ker so strokovnjaki potrdili možnost umora z radijem na opisani način, je policija odredila najobsežnejše varnostne priprave pri obravnavi. Kako dober nos so imeli detektivi, ko so svetovali največjo previdnost, izhaja že iz tega, da je bila položena koj prvi dan razprave v bližini dvorane, kjer se shajajo sodniki, preden idejo na razpravo, dinamična bomba, katere vrvice je že gorela. Sodni sluga je vrvice prežezal in na ta način preprečil eksplozijo, ki bi bila gotovo ugonobila velik del četrti nebotičnikov v Wallstreetu, kjer se nahaja sodišče.

Občo pozornost

vzbudi vedno le gospod, ako je po družabnih predpisih, oblečen. Smoking in modno obleko Vam po vseh modernih predpisih izgotovi atele tvrdke

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Nekaj statistike o zakonih

Nemški statistik prof. Götz objavlja zanimivo statistiko o ločitvah zakona na Pruskem.

L. 1924. se je ločilo 23.251 zakoncev, to je približno 2000 zakoncev več, kakor leta 1923. Razlogi, ki so prisilili zakonske tovariše do ločitve, niso bili povsod enaki. Seveda tvorijo večino vzrokov zanemarjanje zakonskih dolžnosti. Takih primerov je bilo 14.771 in v teh primerih so bili krivi ločitve moški 9823 krat, ženske pa 4948 krat. Zakon je bil prelomljen v 8055 slučajih od strani moškega, v 5576 pa s strani ženske. Nad polovico ločitev se je torej izvršilo radi dokazanega zakonolomstva.

Drugi nedostatek v zakonskem življenju na Pruskem tvorijo ostavljanje zakonskega tovariša. Ti primeri so pa že znatno redkejši: statistika navaja 504 slučaje, v katerih so bili krivi

moški in 454 slučajev, v katerih so zakrivilo ločitev ženske. Manj važen razlog je duševno obolenje. Takih primerov je bilo pri ženah 167, pri moških pa 76.

Zanimivo je še zabeležiti dejstvo, da se največ zakonov razdere v velemestih in da odpade na kmete jedva 12 odstotkov razporok. Statistika tudi navaja, da se moški in ženske razhajajo najčeste med 30. in 35. letom.

Dete v kremeljih planinskega orla

V Hinghamu v državi Massachusetts, kjer se zbere vsako leto v poletnem času lepo število letoviščarjev, se je pripetilo nedavno izreden dogodek. Nekaj mati, ki se je nahajala v letoviščarskem kraju s svojo deco, je pustila svojega par let starega dečka na dvorišču pred hišo, kjer je stanovala. Naenkrat se je začulo pretresljivo klicanje na pomoč. Mati, ki se je zbalala, da se ni pripetilo otroku kaj žalega, je stekla na dvorišče, toda je v svojo usoplost ugotovila, da ni otroka nikjer.

V tem hipu je prešinil zrak rezek klic in mati je pogledala kvišku. Obšla jo je nepopisna zana. Njen otrok je bil namreč v kremeljih orla, ki je hotel s svojo žrtvijo pobegniti. Mati je imela še toliko prisotnosti duha, da je skočila v sobo, snela puško s stene in pomerila na ujeđo. Pogodila je roparico, ki se je spustila na zemljo z okrvavljeno kreljuto.

Ko je videl orla, da mu gre za življenje, je izpustil plen, toda še prej je okluval ljudi, ki so se vrgli nani. Razjarjeni letoviščarji so roparico premlatili do smrti, mati pa je vsa srečna objemala svoje dete, kateremu se ni zgodilo nič hudega. Orel ga namreč še ni našel s svojim ostrim košenim kljunom, marveč ga je samo opraskal, ko ga je zagrabil s kremplji. A tudi to je bilo dovolj, da je deček dobil močne krče, ki so popustili šele potem, ko mu je pomagala večja zdravniška roka.

× Nemško romanje v Francijo. Po poročilih iz Berlina bo za Vse svete posetilo veliko število Nemcev grobove nemških vojakov v Franciji.

× Ogromno brežično oddajno postajo namerava zgraditi ameriška General Electric Company. Stroški za postajo so preračunani na 12 milijonov dolarjev.

× Najgloblje mesto v Tihem oceanu. Japonska stražna ladja »Manshumaru« je odkrila, da se nahaja najgloblje mesto v Tihem oceanu med otokoma Bonin in Izu. Tam znaša globina 9435 m.

Najlepše oči!
Najlepša usta!
Najlepši poljub!

To
je:

Rudolfo
Valentino

v svojem poslednjem dovršenem veličastu

Intrige Madame Pompadour (Monsieur Beaucaire)

Ljubav — zahrbtnost — viteštvo — maščevanje. — Veliko število elitnih kinoobiskovalcev pri vseh večerajšnjih predstavah je dokaz velike popularnosti, ki jo še vedno uživa prekrasni Rudolfo Valentino.

Predstave danes ob 4., tričetrt na 6., pol 8. in četrt na 10.

ELITNI KINO MATICA najudobnejše kino v Ljubljani.

Telefon 124. Sredina mesta.

Za praznik prinašamo največji, najlepši in najmočnejši ruski film »SIBIRIJA«. Predprodaja vstopnic za »Sibirijo« že v nedeljo od pol 10. do pol 1. ure.

Naši onstran granic

Slovenska inteligenca v italijanski vojaški službi

Po obstoječih zakonih in predpisih imajo vsi absolventi srednjih šol v Italiji ne samo pravico, temveč tudi dolžnost služiti pri vojakih kot gojenci častniške šole. Glede Slovanov pa je v zadnjem času zadeva prespej drugačna. Absolventje se morajo namreč itak sami prijaviti za omenjeno šolo. V to pa morajo priložiti spričevalo o dobrem ponašanju in o političnem vedenju. Sedaj pa začno posebno postopanje za slovanske kandidati. Izdajo jim sicer vse te dokumente, toda zadnja instanca, ki izreka svoje mnenje, namreč pokrajinski prefekt, odreče svoje privoljenje in prizadeži nikdar ne morejo ugotoviti vzroka te odklonitve. Slovenska inteligenca v Italiji se ne smatra za vredno, da služi kot častnik v italijanski vojski. Slovan je dober le za navadnega vojaka v jarku in pred topovskimi krogliami.

Toda tudi onim, ki so imeli to čast, da so lahko pohajali častniško šolo in so tudi dosegli častniški čin, ni po novem vetru, ki piha, usoda veliko milejša. Znani so slučaj, ko so taki častniki v rezervni prešli od pristojnega vojaškega poveljstva naznanilo, da se je uvedla proti njim disciplinarna preiskava, češ, da se njih življenje ne krije s častniškim mestom, ki ga zavzemajo. Očita jo jim, da so člani slovenskih akademskih društev in da se shajajo samo s slovenskimi elementi, da pa se daje očitku še hujsko obliko, ne manjkajo očerki, da so člani razpusčene ljubljanske »Orjune« ali so dopisniki raznih slovenskih listov. Seveda ne manjka jo tudi očitki, da se ostenativno odtegujejo vsem nacionalnim manifestacijam. Najlepše pri vsej stvari pa je, da izvirajo vsi taki očitki od elementov, ki bi radi prali svojo črno-zloto zgodovino, da se pokažejo tako v luči pravih Italijanov.

— Fašistovska komplementarna šola v Idriji. Dne 23. t. m. je bila slovesno odprta komplementarna šola v Idriji. Profesor Lorenzoni je očrtal namen in pomen nove šole ter poudaril, da bo nova šola italijanska in fašistovska. Letos so odprli 3 razredi, učencev in učenk je 40. Ta šola ni nikako nadomestilo za odpravljeno realko. Idrjanci ne žele, da jim da vlada šolo, ki bo v resnici odgovarjala potrebam idrijskega mesta.

— Iz sežanskega okrožja. Razumljivo je, da ne moremo mnogo čuti iz Sežane ali nje okolice, saj je neki dopisnik v tržaškem »Piccolu« pred kratkim pisal, da je postal celo Tomaj, katerega so vedno smatrali za trdnjavo slovenstva, močan steber fašizma. V Sežani kakor v Tomaju je moško in žensko fašistovsko društvo, balila in fašistovski obrtniški sindikat. Obstoj teh društev je izrecna zasluga par domačinov v sodelovanju s tujimi organizatorji. Ljudstvo je svoja prejšnja slovenska društva opustilo in tudi ne misli več na to, da je kdaj prirejal ljudske veselice s igrami, petjem, deklamacijami, orkestrom, godbami itd. ali da bi se jih še prirežalo. Preprosti novega kulturnejskega duha, ukrojeni v svoji »divji severni naravi« se držijo doma, molčijo in izidejo iz hiše, kadar nesejo plačat davke. Takrat se kdo zavzira od veselja, da je pravočasno storil svojo dolžnost in mu prihodnji dan ne zasrubijo edine krave. Nova društva delujejo in novi voditelji vstajajo, ki naj privedejo v »temi tavajočih ljudstvom« do svetlobe, ki je obsevala nekoč Rim in celi svet. In ko bo

ljudstvo zrelo, očiščeno v duši in srcu, in ko ne bo več skrite misli za nagubanim čelom, in bo njegova vest jasno zrla skozi čisto oči, takrat bomo tudi o Krasi morda kaj več čuli...

— Gorje poplavlencem. Ministrstvo za notranje zadeve in ono za javna dela sta takoj odgovorila posl. dr. Besednjaku na njegovo interpelacijo glede škode, ki jo je povzročila poplava. Rimska gospoda pravi, da se je hitro ukrenilo vse, kar spada pod prvo in drugo ministristvo. Notranje ministristvo je dalo videmskemu prefektu na razpolago 45.000 lir. Tehnični uradi so takoj poslali poročila in predloge za obnovo po vodi poškodovanih del. Ministrstvo za javna dela je opozorilo nemudoma krajevne oblasti na določbe o podčlepanju podpor do polovice stroškov za popravilo raznih poškodovanih cest in enako za obrambo bivališč. Prav z žalostjo sprejema prebivalstvo odgovor iz Rima. 45.000 lir, to ni nič napram ogromni škodi! Samo okoli Sp. Idrije in Kanomlje je naznanjena škoda po poplavi okoli 2.400.000 lir. Kje pa je še ostala? Zagotovili so odpis davkov. Toda čudno je oblastno postopanje. Dne 17. oktobra se je razglasilo, da imajo poškodovanci svoje prošnje za odpis davkov predložiti do 20. oktobra! Torej tekom treh dni! Kaj naj rečemo k temu? Ako ne bo druge, izdatnejše podpore, bi sam odpis davka zelo malo izdal.

— Podivjanost širi fašizem po deželi. V dolgem koncu občine Lokovec je precej znanih pretepačev. Te ljudi je dobil na svojo stran prosluli »dohtar« Šuligoj, organizator fašistov po Lokovcu in tam okoli. Šuligoj govorji privrženci so napravili izlet v Čepovan, kjer so razsajali in končno zvečer sredi vasi napadli Frana Piriha. Krčmar Kofol je hotel Piriha pomagati in ga spraviti v svojo hišo. Slabo je naletel. Šuligojevi divjaki so se zagnali nanj in ga težko poškodovali. Kofol je umrl v goriskem sanatoriju. Fašistovski eksponenti učijo svoje pristaje, da imajo vse, kar hočejo in tudi pretepačem iz dolnega Lokovca je bila dovoljena svoboda postopanja z ljudmi. Kako jo poraba! Ijajo, je pokazal napad na Kofola. Fašistovski glasilo vseh s ponosom zatrdi, da je Italija prinesla v Julijsko Krajino kulturo in odpravila prejšnje divjaško stanje med prebivalstvom. Resnica pa je ravno obratna. Italijanska oblast izganja prosveto in uvaja divjaštvo.

— Na trgu v Sežani je bilo 12. in 22. t. m. 2477 glav živine in sicer: 914 volov in krav, največ došlih iz Jugoslavije, 281 konj in 1282 prašičkov. Cena goveje živine od 350 — 400 lir za stot žive teže (to je dimarjev približno 700 — 830); konji jugoslovenskega plemena do 8000 Din, prašički 5 — 8 tedenski od 150 do 220 Din (lir 75 do 100). Prihodnji tržni dan bo 3. novembra.

Nič več mozoljev!

Da boste zelo lepi v plesni toaleti, bilo v plesni dvorani, bilo v gledališču, morate imeti neoporečno kožo, brez dlak in mozoljev. Radi tega ne uporabljajte britve ali drugih depilatorjev, ki kožo samo razdražijo in povzročajo mozole, a poleg tega še črne pike na koži. Vzemite raje še danes parfimirano pomado Taky, ki se uporablja takšna kakor je v tubi, ki uniči v 5 minutah na vsakem mestu kjerkoli so mozoli in dlake. Taky uniči dlako do korenine, koža postane po uporabi gladka in bela ter ni na njej ne ene črne pike. Taky je zelo ekonomična, neškodljiva in ne posuši kože.

Ako niste zadovoljni s poskusom, dobite denar vrnjen; lahko zamorete torej poskusiti brez vsake izgube. Taky se dobiva v vseh prodajalnah DEPO v Beogradu pri Misković & Comp. Drogerija na veliko. — DEPO v Zagrebu, Jugofarmacija Drogerija na veliko. Dobiva se tudi v vseh drugih lekarnah in drogerijah.

René La Bruyère:

Hektorjev meč

Roman.

Zarja je baš napovedovala jutro njegovega odhoda, ko sem napravila poslednji vdoljaj. Jadrno sem se zavila v plašč z oglavnico in sem stekla v kripto. Michel-Hector me je že pričakoval.

Ko sem ga zagledala stoječega v polmraku podzemeljske cerkve, pod obokanim stropom, ki je slonel na nizkih romanskih stebrih, se mi je zazdela njegova postava kakor odmaknjena v neresničnost in v srcu me je zaskledela bolesta slutnja, da je vse to le krasen sen, iz katerega se kedaj nenadoma zbudim...

V najlnem svidenju na tem veličanstvenem, svetem kraju je bilo nekaj tako vzvišenega, da se ne on ne jaz nisva upala dvigniti oči... Ropot konja, ki je nestrpno udarjal s podkvo ob tlak, naju je spomnil neusmiljene resničnosti.

Bil je konjič mojega drugega; La Vigilance ga je držal pred vhodom za uздо.

Michel-Hector, suženj svoje vojniške točnosti, je zamrmral:

»Evo trenutka, Renée.«

»Pojdiva,« sem dejala. »Spremiti te hočem do konca.«

Ploščad pred cerkvijo, ki jo je oblival belkast jutranji svit, je bila še prazna; samo kameniti svetniki na pročelju so čuli najine prisege in so naju blagoslavljali.

»Hvala ti, da si prišla,« je povzel Michel-Hector, premagavši zmedo, ki mu je davila glas.

»Mar nisem tvoja nevesta? ...«

»Da bi te mogel kdaj dovolj zahvaliti za to besedo, mila Renée! ... Ti si in boš vedno moja ljubljena zaročnica, edina, ki mi bo duša do smrti polna njene slike.«

»Zanesi se name, kakor se jaz zanesem nate; idi brez skrbi, kamor te kliče čast. Čakala te bom in prosila Vsevišnjega zate in za domovino, ki jo boš branil... Mala Chaillette, krščenka moja, zaupam te hrabri roki; želim ti, da bi proslavila Francijo in Michela-Hectorja ...«

Tako govoreč sem se sklonila, da bi privezala čop na ročnik njegovega meča. Polastila se me je ganjenost, ki je nisem mogla več krotiti... Obenem s svojim darom sem pritisnila na orožje veren poljub...

»Oh,« je vzklil Michel-Hector, »kdo ne bi izkušal postati junak, da si zasluži tolikšno milost! ... Naprej, moja ostra Chaillette! ... V boj za kralja, za Francijo, za nevesto! ...«

Konj je hrzal od nestrpnosti; na obzorju je vstajala neopredeljena jutranja zarja, kopajoča se v megli, ki se je dvigala z reke.

Gospod de Pontguion me je potegnil k sebi in mi je strastno vrnil mrzli poljub, ki sem ga pravkar dala njegovemu meču.

Priznati moram, da mi je šla slast tega objema do živga.

»Z Bogom, moja sreča, življenje moje ...« je zamrmral. »Ne z Bogom: do svidenja!«

»Do svidenja,« sem ponovila, ne da bi mu umaknila roko. »Do svidenja ... Meni ne boš mogel pisati; toda kumica mi bo sporočala vse, kar bo vedela novega o tebi. Imej pogum in zaupanje.«

Zaupanje ... Ta beseda je še trepetala na mojih ustnicah, ko se

je gospod de Pontguion odtrgal od mene in ponosno skočil na konja. Nato je salutiral z mečem, ki se je bliskal v prvi solčni svetlobi, in je izginil za ovinkom, lep kakor njegov zaščitnik, sveti arhangel Mihael...

Veliki črni oblaki so zastirali zarjo, ki je bila pravkar še tako svetla in jasna; kakor oblaki na obzorje, tako je legala toga in negotovost na moj rožnati dekliski roman. Nadajna poi moje ljubezni je kazala v dim in kri, v solze in žalovanje. Sredi strašnega neurja, ki se je pripravljalo, ni bilo več prostora za idilo. Na pozornico je stopala drama v vsej svoji grozoti in je zahtevala pozornost človeštva zase...

Čemu bi pripovedovala vse, kar je itak znano iz zgodovine! Svojo lastno zgodovino v letih 91 in 92 pa lahko izrazim s dvema besedama: žalost in skrb.

Zvest mojemu naročilu, je Michel-Hector od kraja pogosto pisal kumici, ki nama je bila naklonjena; čitala mi je njegova pisma in sama odgovarjala nanje namestu mene. Ta pisma so mi bila edine razvedrilo; da sem si želela druge zahave, je ne b. bila našla kakaj mesto je bilo pusto kakor mrtvašnica. Naši prijatelji so ga ostavljali drug za drugim, saloni so bili zaprti cerkve malone prazne; ljudje so se toliko prerekali o veljavnosti prisege, da se je zdelo, kakor bi se Gospod v svoji neodumnosti od nikal od njih.

Dogodki so se vrstili z vrtočljivo hitrostjo in moj dragi oče že ni več vedel kod ne kam. Bala sem se zanj, da se mu ne bi povsem zmešalo, kakor predsedniku du Housseau, ki je sedel po vse dni v lasulji in sodniškem ornatu domisljaše si da sodi Mirabeauja, Calonna in kaj vem koga še zaradi vele-izdaje! ...

Vsako

sredo,

soboto,

nedeljo.

Zabavni koncert

od 20. do 24. ure

za svoje cenjene goste prireja priljubljena gostilna in kavarna

JOŠKO MAHNIČ, Vodmat št. 15

Uljudno vabljani

prijatelji dobre kapljice

ter izbornih

domačih kolin.

Velika izbira — najnižje cene!

Zimsko perilo, copate, rokavice, sviterje, klobuke, dežne plašče. — Čevlje, čepice, kravate itd. nudi najugodnejše splošnoznana trrdka

JAKOB LAH, Maribor, samo Glavn. trg 2.

Snežne čevlje

sprejema v popravilo trrdka

M. TREBAR, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 6

Volna

apartnih barv

za pul-overje, žemperje in obleke. Doša tudi posebna volna »Lacero« za čepice

TONI JAGER, Dvorni trg 1, LJUBLJANA

Priletna, dobro kvalificirana moč železninske, špecerijske, kolonijalne in steklarske

stroke, z dolgoletnimi izpričevani in prvovrstnimi referencami, uporabna za vsako delo, išče takojšnje nameščenje, kjerkoli a vso oskrbo v hiši. Plača postranska stiva. Ponudbe prosi na upravo tega lista pod »V vsakem oziru zaupljiv.«

Strešna lepenka

Zinko-Ruber lepenka, lesni cement

dobavlja takoj v vsaki množini najceneje

Tel. inter 513 Jos. R. Puh Tel. inter 513

Ljubljana, Gradaška ulica 22.

Cvetličarna Pavel Šimenc

Sv. Petra cesta 33 pokopališki vrtar, Sv. Križ

sprejema in izvršuje naročila za šopke, nagrobne vence, trakove z napisi, okrasitev grobov in druge rastlinske dekoracije. Krizanteme za Vse svete. Vsak dan sveže cvetje. Postrožba strogo solidna.

Se priporočam

PAVEL ŠIMENC, pokopališki vrtar.

Modni salon

P. BARBORIČ,

Ljubljana, Mestni trg 7

priporoča

tilce in baržunaste klobuke po priznani nizkih cenah. Dunajski modeli. Preoblikovanja in popravila vseh vrst klobukov, točno in cenovno.

Advokat dr. Fr. Lokar je preselil

svojo odvetniško pisarno iz Miklošičeve ceste št. 13 na

MIKLOŠICEVO cesto št. 18, I. nadstr.,

poleg Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Naznanilo!

Otvoritev!

Cenjenemu občinstvu vljudo naznanjava, da sva poleg svoje dobroznane trgovine na Selo-Moste v lastni hiši z današnjim dnem otvorila tudi

novourejeno gostilno

kjer bodeva točila le pristna štajerska in dolenska vina po zmernih cenah

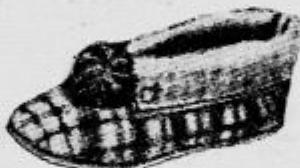
Na razpolago bode vedno tudi ukusni prigrizki

Za mnogobrojni obisk se prijazno priporočata

IVAN in ELZA RAHNE

trgovina in gostilna Selo-Moste.

11 74

Nizke copate 1^a 65 Din

dalje priznana trpežna obutev najelegantnejše oblike po izredno nizkih cenah samo pri trrdki

Aleks. Oblat, Sv. Petra cesta 18.

Od 17. okt. dalje

moderni raglan: samo Din 680

moderni raglan: za dečke 600

Grčar & Mejač

samo

Selenburgova ulica šte 3

VISOKI COPATI

le 85 — Din v zalogi vseh vrst najfinejša obutev po najnižjih cenah

Aleksander Oblat

Sv. Petra cesta št. 18

MOŽEM DELA!

Za nogo neprikladni čevlji omejujejo Vašo sposobnost, preprečujejo uspeh pri delu in škodijo Vašemu zdravju.

Naš model 3967

iz 1^a boksa na rom

šivani, črni ali rumeni

Dinarjev

269.—

zadošča vsem zahtevam. uresničuje naše napore, da Vam moremo postreči. Kdor more za sedaj nabaviti samo en par čevljev, naj izbere samo ta model.

Rata

+

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani, nenadomestljivi soprog, oče, brat, ded, gospod

Miha Serbec

posestnik in trgovec,

včeraj 29. oktobra 1926 ob pol 2. uri v 55. letu svoje starosti preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 31. oktobra 1926. ob pol 16. uri v Rušah.

Ruše, dne 30. oktobra 1926.

Globoko žalujejo ostali.